

ჩვენნი სოფელი

აგვისტო/2016 - N11

სოფლის მეურნეობის სამინისტროს
ყოველთვიური გამოცემა

„აჭალოში“ - ქართული მუყუნახეულის უარსჩინიერი მუშაობა

ჩრდილოეთის უახლოესი ადგილები უნდა იყოს ქართული მუყუნახეულის უარსჩინიერი მუშაობის საფუძვლიანი ძეგლი. იგი უნდა უზრუნველყოს ქართული მუყუნახეულის უარსჩინიერი მუშაობის უზრუნველყოფის მიზანს.

უახლოესი ადგილები უნდა იყოს ქართული მუყუნახეულის უარსჩინიერი მუშაობის უზრუნველყოფის მიზანს.

აქტიურად იღებენ მონაწილეობას უახლოესი ადგილები, „აჭალოში“ უახლოესი ადგილები უნდა იყოს ქართული მუყუნახეულის უარსჩინიერი მუშაობის უზრუნველყოფის მიზანს.

შენვადრა სრულიად საქართველოს კათოლიკოს - პატრიარქთან

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა ილია II-მ სოფლის მეურნეობის მინისტრი, ოთარ დანელია დალოცა, ჯვარი უსახსოვრა და წარმატებები უსურვა.

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი ილია II, სოფლის მეურნეობის მინისტრთან, ოთარ დანელიასთან და ადგილობრივ ხელისუფლების წარმომადგენლებთან ერთად, ონის რაიონის სოფელ შარდომეთში მდებარე ქართულ-შვეიცარიული კომპანიის მესაქონლეობის ფერმაში იმყოფებოდა. ოთარ დანელიამ კათოლიკოს-პატრიარქს რეგიონში მესაქონლეობის თანამედროვე ფერმების მნიშვნელობაზე მიანიშნა ინფორმაცია და რაჭა-ლეჩხუმის რეგიონის სასოფლო-სამეურნეო პოტენციალის ათვისების მხარდაჭერის და მესაქონლეობის დარგის განვითარებაზე ისაუბრა.

ამბასადორიალი 2016

გვ. 2-3

ოთარ დანელია ამბასადორიალი 2016-ის ფარგლებში ეკონომიკური დიპლომატიის საკითხებზე გამართულ სესიამზე სიტყვით წარსდგა

სამეგრელოს რეგიონის ანგარიში

გვ. 7-9

სამეგრელო - გემო სვანეთის რეგიონში 2013-2016 წლებში განხორციელებული საქმიანობის ანგარიში

რთველი 2016-ისთვის მზადება დაწყებულია

გვ. 13

რთველი 2016-ის ორგანიზებულად წარმართვისთვის საქართველოს მთავრობა სრულ მზადყოფნაშია

რჩევა ფერმერებისთვის

გვ. 15

სოიას მოვლა-მოყვანის ტექნოლოგია

ამბასადორიალი 2016

მიმდინარე წლის 26-29 ივლისს თბილისში, საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობების ხელმძღვანელთა ყოველწლიური შეხვედრა - ამბასადორიალი გაიმართა.

ამბასადორიალი 2016-ის გახსნის ოფიციალურ ცერემონიალს სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ დანელია მთავრობის წარმომადგენლებთან ერთად დაესწრო. ღონისძიებას ასევე ესწრებოდნენ აღმასრულებელი და საკანონმდებლო ხელისუფლების და საქართველოში აკრედიტებული დიპლომატიური კორპუსის წარმომადგენლები, საგარეო საქმეთა სამინისტროს ხელმძღვანელი პირები, საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური მისიის ხელმძღვანელები და საგანგებო დავალებათა ელჩები.

„ამბასადორიალი 2016“ მისასალმებელი სიტყვით საქართველოს პრემიერ-მინისტრმა გიორგი კვიციანიძემ და საგარეო საქმეთა მინისტრმა მიხეილ ჯანელიძემ გახსნეს. გახსნის შემდეგ, ამბასადორიალი სამუშაო სესიის ფორმატში გაგრძელდა, რომლის ფარგლებშიც ქვეყნის საგარეო და საშინაო პოლიტიკის სხვადასხვა მიმართულებები, ხელისუფლების მიერ განხორციელებული და დაგეგმილი რეფორმები განიხილეს. სესიებზე საქართველოს აღმასრულებელი და საკანონმდებლო ხელისუფლების წარმომადგენლები სიტყვით გამოვიდნენ.

ამბასადორიალი 2016-ის ფარგლებში, საქართველოს ტექნოლოგიურ პარკში, ეკონომიკური დიპლომატიის საკითხებზე გამართულ სამუშაო სესიაზე საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ დანელია სიტყვით წარსდგა და საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობების ხელმძღვანელებს, ბიზნესსექტორისა და ბიზნესასოციაციების წარმომადგენლებს აგრარულ დარგში განხორციელებული და მიმდინარე პროექტები, შიდა და საერთაშორისო ბაზრებზე მიღწეული შედეგები გააცნო. შეხვედრაზე ადგილობრივი წარმოების განვითარებისა და ხელშეწყობის, ასევე საექსპორტო პოტენციალის გამოყენების საკითხები განიხილეს.

სოფლის მეურნეობის მინისტრის, ოთარ დანელიას სიტყვა ეკონომიკური დიპლომატიის საკითხებზე გამართულ სამუშაო სესიაზე.

„ყოველწლიური ამბასადორიალის ფორმატში ჩვენ შესაძლებლობა გვძლევს საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობების ხელმძღვანელებს უწყების მიერ შესრულებული სამუშაოს ანგარიში და სამომავლო გეგმები გააცნოთ.

მინდა ვისარგებლო შესაძლებლობით და მაქსიმალურად ამომწურავი ინფორმაცია მოგაწოდოთ დარგში მიღწეული შედეგების, პერსპექტივებისა და დაგეგმილი ღონისძიებების შესახებ.

სოფლის მეურნეობის განვითარება მთავრობისთვის, ჩვენი გუნდისთვის ერთ-ერთ პრიორიტეტულ მიმართულებად განისაზღვრა. სწორედ ამიტომ, უნდა ჩამოგვეყალიბებინა მიდგომა, რაც სტაბილური განვითარების შესაძლებლობას

მოგვცემდა და ამ განვითარებისთვის საფუძველს შექმნიდა. პირველი, ეს იყო სტრატეგია 2015-2020. არსებული სტრატეგიიდან გამომდინარე, დავამტკიცეთ სამოქმედო გეგმა, რომელშიც განვირეოთ პასუხისმგებლობები და ყველა რგოლს განსაზღვრული აქვს ფუნქციები. ყოველი კვარტალის ბოლოს ჩვენ განვიხილავთ შესრულებული სამუშაოების ანგარიშს ხარისხობრივი მაჩვენებლებით, ვაკეთებთ ანალიზს, რითაც სტაბილური განვითარების მექანიზმი შევქმენით.

დავინყებთ ისეთი პროექტების განხორციელებას, რომელიც სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი იყო დარგის სტაბილური განვითარებისთვის. დავწერეთ აგროდაზღვევის სისტემა. მიუხედავად პროექტის დისკრედიტაციის არაერთი

მცდელობისა, შემოდგომა განვახადო, რომ დღეს აგროდაზღვევა ერთ-ერთი ყველაზე წარმატებული პროექტია.

ძალიან მნიშვნელოვანი და ერთ-ერთი გამორჩეულად პოპულარული პროექტი გახლავთ „დანერგე მომავალი“, რომლის ფარგლებში ჩვენ რამდენიმე ათას ჰექტარზე ახალი ინტენსიური ბაღები გავაშენეთ.

სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ განხორციელებული საქმიანობის ანგარიშის ნაწილში მინდა მოგახსენოთ, რომ დაფინანსებულია 150 ახალი საწარმო, გაფართოებულია 700-ზე მეტი. ეს არის როგორც გადამამუშავებელი საწარმოები, ასევე სასაბურე და სასაწყობე მეურნეობები, ფერმები,...

მთლიან შიდა პროდუქტში (პირველადი წარმოების ნაწილში) ჩვენი კონტრიბუცია დაახლოებით 9-დან 9.4%-მდე მერყობს. 2015 წელს პირდაპირმა უცხოურმა ინვესტიციამ 28.8 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა. დიდია აგრარულ დარგში ინვესტიციების განხორციელების სურვილი. აქედან გამომდინარე, ვცდილობთ, ხელშეწყობი პროექტების დიზაინი შევსაბამებოდეს იმ მოთხოვნებს, რომელიც კერძო სექტორს აქვს.

მინდა აღვნიშნო ისეთი მნიშვნელოვანი ფაქტორის შესახებ, როგორც კრიტიკული წარმოების მასა, მინიმალური მასა, რომელიც აუცილებელია კონკურენტუნარიანი პროდუქციის შექმნისთვის, ბაზრებზე სტაბილური მიწოდებისთვის. ამ მიმართულების განვითარება დამატებითი ღონისძიებების გატარებას საჭიროებდა, რისთვისაც ჩვენ, სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოს ბაზაზე შევცვალეთ მთელი რიგი პროექტების დიზაინი და შევქმენით „ერთიანი აგროპროექტი“, რომელშიც კონსოლიდირებულია ყველა ხელშეწყობი მიმართულება. პროექტის ფარგლებში გამოყვავით ეკონომიკურად ნაკლებად აქტიური მუნიციპალიტეტები, სადაც ჩვენი თანამონაწილეობა მნიშვნელოვნად გავზარდეთ იმისათვის, რომ მეტი სტიმული მიგვეცა კერძო სექტორის წარმომადგენლებისთვის ინვესტიციების განსახორციელებლად.

ვეროკავშირთან ასოცირების შეთანხმებაზე ხელმოწერის შემდეგ ჩვენ სრულიად ახალი რეალობისა და გამოწვევების

ამბასადორი 2016

წინაშე დავდევით. ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმების (DCFTA) ამოქმედებით, ჩვენს მენარმეებსა და ფერმერებს მნიშვნელოვანი სტიმული მიეცათ. საქართველოში წარმოებული პროდუქციისთვის ხელმისაწვდომი გახდა მსოფლიოს უმსხვილესი ბაზარი, რომელიც 28 ქვეყანას და 500 მილიონზე მეტ მომხმარებელს აერთიანებს.

როდესაც ჩვენ ჩვენი აგრარული პროდუქციის ექსპორტის პოტენციალზე ვსაუბრობთ, მნიშვნელოვანია გავაცნობიეროთ, რომ გარდა ბაზრების დივერსიფიკაციისა, პროდუქცია მრავალფეროვანი უნდა გახდეს. სამწუხაროდ, სოფლის მეურნეობის პროდუქტების ექსპორტის ძირითადი ნაწილი, 80-90%, ორი-სამი სახეობის პროდუქტებზე მოდის. პირველ საექსპორტო პოზიციებზე თხილი, მეორე ეს გახლავთ ღვინო, მინერალური წყლები... ეს პროდუქტები ლოკომოტივი ჩვენი აგრარულსაბუნებისა.

ბაზრების დივერსიფიკაციის მიმართულებით ჩვენ უმნიშვნელოვანესი სამუშაოები ჩავატარებთ. ჩინეთის ბაზარზე გვაქვს ექსპორტის ძალიან მზარდი მაჩვენებელი. ქართული ღვინის ექსპორტიორი ქვეყნების ხუთეულში ჩინეთი მესამე ადგილზეა. ჩინეთი ჩვენთვის ტრადიციული ბაზარი არ არის და ქართულ ღვინოზე ასეთი მზარდი მოთხოვნა, თავისთავად, ძალიან საინტერესო ტენდენციაა.

რაც შეეხება ტრადიციულ ბაზრებს... მინდა აღვნიშნო, რომ ღვინო სპეციფიკური პროდუქტია, ამიტომაც არსებობს ტრადიციული ბაზრები. ღვინის მწარმოებელი საფრანგეთი, იტალია პროდუქციის 70 %-ს ტრადიციულ ბაზრებზე ყიდის. საქართველო არ არის გამონაკლისი. რუსეთი, უკრაინა, ბელარუსი, ყაზახეთი და ა.შ. ჩვენთვის ყოველთვის იქნება ტრადიციული ბაზრები და, ბუნებრივია, ჩვენ ამ ქვეყნებში ექსპორტს ხელი არ უნდა შევუშალოთ.

ბაზრების დივერსიფიკაციის მიმართულებით განუვლი სამუშაოს შედეგებზე მეტყველებს კორეისა და იაპონიის ბაზრებზე ქართული პროდუქციის ექსპორტის მაჩვენებლები. იაპონიაში ქართულ ღვინოზე და განსაკუთრებით ორგანულ, ბიოღვინოზე გაჩნდა მოთხოვნა და ინტერესი. ვფიქრობ, ამ მიმართულებით საერთაშორისო ბაზრებზე სწორი ნიშების შერჩევა იქნება ძალიან მნიშვნელოვანი. აქტიურად ვთანამშრომლობთ სხვადასხვა ქვეყნის, მათ შორის, ისრაელის, თურქეთის, ჩინეთის სამეცნიერო-კვლევით ცენტრებთან. წლებადღეობს ხორბლის მაღალი მოსავალი გარკვეულწილად ამ თანამშრომლობების შედეგია. ქვეყანაში 32 სხვადასხვა ხორბლის ჯიშის გამოცდა მიმდინარეობს. შემდეგ დარიგდება შესაბამისი რეკომენდაციები, რომელ რეგიონში რომელი ხორბლის თესლი იქნება რეკომენდებული და ყველა ეს სათესლე მასალა იქნება აუცილებლად სერტიფიცირებული.

საქართველოსთვის ასევე ძალიან მნიშვნელოვანია არაბული ქვეყნების ბაზრებზე ქართული პროდუქციის ექსპორტის პოტენციალის გამოყენება. აღნიშნულ ბაზრებზე არსებობს სასმელი წყლის, ხილისა და ბოსტნეულის დეფიციტი. კატარში ვიზიტის დროს, სოფლის მეურნეობის უწყებასთან გავაფორმეთ თანამშრომლობის მემორანდუმი. თანამშრომლობის რეალური პერსპექტივა გვაქვს საუდის არაბეთთან. საქართველოში ვიზიტის დროს, საუდის არაბეთის დელეგაციასთან, რომელსაც სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე ხელმძღვანელობდა, ქართული ცხვრის, სასმელი წყლისა და მშრალი ხილის საუდის არაბეთში ექსპორტის საკითხები განვიხილეთ.

ქართული თხილის, კვივის, ლურჯი მოცვის, მწვანე ხაჭაპურისა და სხვა მცენარეული წარმოების პროდუქციის ექსპორტი შეუფერხებლად ხორციელდება ევროკავშირის ბაზარზე. წელს საზამთროს პირველი პარტიაც გავიდა.

ჩვენ აქტიურად ვმუშაობთ სურსათის უვნებლობის მოთხოვნების ევროკავშირის სტანდარტებთან დაახლოების მიმართულებით. ქართულმა პროდუქციამ ევროპის ბაზარზე საკუთარი ღირსეული ადგილი უნდა დაიმკვიდროს, რისთვისაც მას ხარისხიანის და უსაფრთხოს რეპუტაცია უნდა ჰქონდეს.

ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმების (DCFTA) შემდეგ, ევროკავშირის ქვეყნებში ქართული პროდუქციის ექსპორტი გაორმაგებულია და მხოლოდ დასაწყისია იმ რეალობის, რომლისკენაც ვისწრაფვით. საერთაშორისო სტანდარტების, ეს არის Global Gap, ISO Standards, HASP, და ა.შ. დანერგვაში ჩვენ ფინანსურ დახმარებას ვუწვევთ კერძო სექტორს და ამით აგრარული პროდუქციის ექსპორტს ვუწყობთ ხელს. ჩვენ ვფიქრობთ, 2020 წლისთვის აბსოლუტურად შესაძლებელია მივაღწიოთ პოზიტიურ სავაჭრო ბალანსს აგრარულსაბუნების ვაჭრობის ნაწილში.

დარგის განვითარების ხელშეწყობისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია სასოფლო-სამეურნეო კოოპერაცია. ჩვენ მცირე ფართობებზე დანაწევრებული მიწის პრობლემა გვაქვს. ამ მიმართულებით ერთობლივად ვმუშაობთ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსთან. სახელმწიფო და კერძო საკუთრებაში არსებული მიწის ფართობების იდენტიფიცირების საკითხებში გვაქვს წინსვლა, პროცესი დანერგულია და შეუქცევადია.

გარდა დანაწევრებული მიწის ფართობების პრობლემისა, ჩვენ, რეალურად არ ვიცოდით სოფლის მეურნეობის განვითარების რა პოტენციალი გვქონდა. დღეისათვის, უკვე გვაქვს რეგიონების სოფლის მეურნეობის საინვესტიციო გამაგვლევი. ქვეყნის რეგიონების მიხედვით შექმნილი აღნიშნული დოკუმენტი ამომწურავ ინფორმაციას მოიცავს და ერთგვარი სახელმძღვანელოა მათთვის, ვისაც სოფლის

მეურნეობის დარგში ინვესტიციის განხორციელება სურს.

ჩვენ გამოვყავით სამი ძირითადი მიმართულება: თვითმზრუნველყოფა, საექსპორტო პოტენციალი და სასურსათო უსაფრთხოება. ამ სამი მიმართულების გათვალისწინებით შევიმუშავეთ განვითარების კონცეფცია და, შესაბამისად, გამაგვლევი.

აღსანიშნავია, რომ მიმდინარე წელი გამოვაცხადეთ აკვაკულტურის განვითარების წლად. მთელი ქვეყნის მასშტაბით ამ მიმართულებით ქვეყნის შესაძლებლობების შესწავლა დაიწყო. წლის ბოლოს დოკუმენტი მზად იქნება. ჩვენ აღწერილი გვაქვს ყველა წყალსატევი და მდინარე და გვეცოდინება აკვაკულტურის განვითარებისთვის რა მოცემულობა გვაქვს.

სამწუხაროდ, განვითარებულ ქვეყნებთან შედარებით, ნუტრიციის სტანდარტებით დადგენილი თევზპროდუქტების მხოლოდ მეთხედს მოვიხმართ, რაც პირდაპირ აისახება ჩვენს ჯანმრთელობაზე.

სურსათის უვნებლობის თვალსაზრისით, 1500-ჯერ გავზარდეთ ინსპექტირების რაოდენობა. ჩვენთვის პრიორიტეტი იყო, სასწავლო პროცესის დაწყებამდე ყველა სკოლა და ყველა საბავშვო ბაღის ინსპექტირება განხორციელებულიყო. ახლა უკვე გადამოწმების რეჟიმში ვართ.

სოფლის მეურნეობის ლაბორატორიის ფუნქციონირების კუთხითაც თანმიმდევრულად მივყვებით საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვის მოთხოვნებს.

ერთ-ერთი სერიოზული პრობლემა, რომელიც გვქონდა, ეს იყო უხარისხო პესტიციდების იმპორტი. ჩვენ დაიწყეთ პესტიციდების კონტროლი. ამ მიმართულებითაც მნიშვნელოვანია ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ გაფორმებული შეთანხმება (DCFTA). განსაზღვრული დირექტივების მიხედვით ჩვენ გვაქვს ხარისხის ამოღების ვალდებულება. რა თქმა უნდა, სასურველი შედეგის მიღწევას გარკვეული დრო სჭირდება, მაგრამ დღეისათვის ჩვენ უკვე გვაქვს ხელშესახები პროგრესი.

მოგეხსენებათ, საქართველოს კლიმატური პირობებიდან გამომდინარე, მიწების მელიორაცია წარმოადგენს მნიშვნელოვან სფეროს ქვეყანაში ინტენსიური და ეფექტიანი სასოფლო-სამეურნეო წარმოებისთვის საჭირო პირობების უზრუნველსაყოფად.

უკანასკნელი ათწლეულების განმავლობაში სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის უდიდესი ნაწილი მწყობრიდან გამოვიდა. სათავე ნაგებობები იყო ამორტიზებული და გაქურდული. უკანასკნელ 3 წელიწადში მასშტაბური სარეაბილიტაციო სამუშაოების ჩატარების შედეგად, საქართველოში წყალუზრუნველყოფილი სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობი 45 000 ჰექტრიდან 100 500 ჰექტრამდე, ხოლო დაპრობილი 14 000 ჰექტრიდან 28 500 ჰექტრამდე გაიზარდა.

მნიშვნელოვანი სიახლეა მობილური მელიორაციის სამსახურის შექმნა. გადასატანი სატუმბო სადგურების მეშვეობით შესაძლებელი გახდა ისეთი სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთების წყლით უზრუნველყოფა, რომლებსაც წყალი, ჯერ ვერ მიეწოდებოდა.

მინდა ვისარგებლო შემთხვევით და დიდი მადლობა გადავუხადო აზერბაიჯანის რესპუბლიკის მხარეს. მარცვლოვანი კულტურების აღების პროცესში ტექნიკის დეფიციტი შეგვექმნა. წელს ხორბლის უპრეცედენტოდ მაღალი, 200 000 ტონაზე მეტი მოსავალი მივიღეთ. შედარებისთვის, 2 წლის წინ, მოსავლის რაოდენობა 56 000 ტონა იყო, ანუ წელს რაოდენობა გაოთხმაგებულია. ამას დაერთო კლიმატური პირობები, რის გამოც ქერის და ხორბლის მოსავლის აღების დრო ერთმანეთს დაემთხვა. ასეთი მოცემულობისთვის საკმარისი ტექნიკა არ გვაქვს. აზერბაიჯანის რესპუბლიკის შესაბამისმა სამსახურებმა უმოკლეს დროში გამოგვიგზავნეს კომბაინები. ვფიქრობ, ეს დახმარების და ერთობლივი წარმატებული მუშაობის კარგი მაგალითია.

რამდენიმე სიტყვით მინდა შევეხო საფრანგეთის ქალაქის, ბორდოს მიერ 2017 წლის საქართველოს წლად გამოცხადების უმნიშვნელოვანეს საკითხს. საქართველოს ღვინის წარმოების უძველესი ტრადიცია აქვს და ამის დასტურია ეს წარმატებაც. 2017 წლის ივლისსა და აგვისტოში საქართველო ბორდოში მასშტაბურ გამოფენას წარმოადგენს. დაგეგმილია არაერთი აქტივობა. 2017 წელს ბორდოში ჩვენი ღვინის დივენიუები იქნება ჩვენი პირველი სავიზიტო ბარათი მეღვინეობის ერთ-ერთ მთავარ ევროპულ ცენტრში“.

საერთაშორისო და დონორი ორგანიზაციების მხარდაჭერა

USAID-ის ახალი პროექტი „ზრდა საქართველოში“

სახელმწიფოსა და USAID/REAP ხელშეწყობით პირველადი აგრონარმების სასაერთაშორისო პროგრამის GLOBAL GAP სტანდარტები დანერგვა

აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო (USAID) საქართველოში ახალი პროექტის - „ზრდა საქართველოში“ განხორციელებას იწყებს. პროექტის პრემენტაცია შიდა ქართლის რეგიონში, სოფელ ნიქოში გაიმართა. დონისძიებას საქართველოში USAID-ის მისიის ხელმძღვანელი დაგლას ბოლი და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ დანელია დაესწრნენ.

როგორც სოფლის მეურნეობის მინისტრმა აღნიშნა, ახალი პროექტი შიდა ქართლის რეგიონისთვის დამატებითი სტიმული იქნება. სახელმწიფოს და საერთაშორისო ორგანიზაციების მხრიდან ხელშეწყობა და თანადგომა გამყოფი ხაზის მიმდებარე სოფლებისთვის და მოსახლეობისთვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია.

ოთარ დანელიამ მადლობა გადაუხადა აშშ-ის მთავრობას თანადგომისთვის და აღნიშნა, რომ სოფლის მეურნეობის სამინისტრო USAID-თან უკვე წლებია წარმატებით თანამშრომლობს.

USAID-ის მისიის ხელმძღვანელმა, დაგლას ბოლიმ დადებითად შეაფასა აგრარული დარგის განვითარების კუთხით საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ განხორციელებული რეფორმები და პროექტები. დაგლას ბოლიმ აღნიშნა, რომ ახალი პროექტი - „ზრდა საქართველოში“ ორ ქვეყანას შორის თანამშრომლობის კიდევ ერთი მაგალითია.

პროექტი „ზრდა საქართველოში“ საქართველოს ხუთი რეგიონის 70 თემში განხორციელდება. პროექტის ფარგლებში დაახლოებით 2000 სამუშაო ადგილი შეიქმნება და 11 000 ოჯახს გაეზრდება შემოსავლები, რაც მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს ადგილობრივი მოსახლეობის ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებას.

პროექტი 5 წლიანია და მიზნად ისახავს გამყოფი ხაზის მიმდებარე თემების მდგრადი ეკონომიკური განვითარების ხელშეწყობას, რაც გულისხმობს: მცირე და საშუალო საწარმოების განვითარებას; სოფლად მცხოვრები მოსახლეობის შემოსავლების ზრდის ხელშეწყობას; მენარმეებსა და მყიდველებს შორის საბაზრო ურთიერთობების გაღრმავებას; ადგილობრივი ეკონომიკური განვითარების ხელშეწყობას ბიზნესკავშირების დამყარებისა და გაძლიერების მეშვეობით;

ახალი პროექტის პრემენტაციას სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველი მოადგილე ნოდარ კერესელიძე, პროექტების მართვის სააგენტოს ხელმძღვანელი მარიანა მორგოპია, USAID-ის მისიის, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივებისა და ასოციაციების წარმომადგენლები, მენარმეები და ფერმერები ესწრებოდნენ.

დონისძიების ფარგლებში სტუმრებმა სოფელ ნითელუბანში, ადგილობრივი ფერმერის, გიორგი შავაძის სასათბურე მეურნეობა დაათვალიერეს, რომელიც პროექტის NEO ფარგლებში შეიქმნა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შეღავათიანი აგროპროექტის ფარგლებში გაფართოვდა.

სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოსა და აშშ საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ეფექტიანობის აღდგენის პროექტს (REAP) შორის სახელმწიფო პროგრამების - „დანერგე მომავალი“ და „ქართული ჩაი“ ტექნიკური დახმარების სფეროში თანამშრომლობის შესახებ მემორანდუმი გაფორმდა.

მემორანდუმის ფარგლებში, პროგრამა „დანერგე მომავალის“ ბენეფიციარებს პირველადი წარმოების ხელშეწყობის, მოსავლიანობის და ნედლეულის ხარისხის ამაღლების მიზნით, ჯგუფური ან ინდივიდუალური ტრენინგები ჩაუტარდებათ. ასევე, წარმოებული ნედლეულის ხარისხისა და სანდოობის ამაღლების მიზნით, პროგრამა „ქართული ჩაი“ ბენეფიციარებს ჩაუტარდებათ პირველადი წარმოების ხელშეწყობის, მოსავლიანობის და ნედლეულის ხარისხის ამაღლების მიზნით ჯგუფური ან ინდივიდუალური ტრენინგები (მათ შორის ჩაის სწორად დამუშავების ტექნოლოგიებში, სერტიფიცირებაში, მარკეტინგში, რეალიზაციის არხების შექმნაში). მემორანდუმი ასევე ითვალისწინებს წარმოებული ნედლეულის ხარისხისა და სანდოობის ამაღლების მიზნით, პროგრამებში ჩართულ საწარმოებსა და ინდ. მენარმეებთან სასერტიფიკატო პროგრამის „GLOBAL GAP-ის“ დანერგვის შესაძლებლობას.

მემორანდუმის ფარგლებში მოხდება გაუმჯობესებული ბალებისა და რეაბილიტირებული ჩაის ნაკვეთების პოტენციალის გაძლიერება და წარმოების ეფექტიანობის გაზრდის ხელშეწყობა. მნიშვნელოვანია, რომ ბენეფიციარები ბალების მოწყობისთვის ფინანსური დახმარების გარდა, ტექნიკურ მხარდაჭერასაც მიიღებენ. ეს, ხელს შეუწყობს ქართული ხარისხიანი პროდუქციის წარმოების და საექსპორტო პოტენციალის გაზრდას, ასევე ახალი ბაზრების მოძიებას.

პროგრამის ბენეფიციარებს სრულად - 100%-ით დაუფინანსდებათ პირველადი წარმოების ხელშეწყობის, მოსავლიანობის და ნედლეულის ხარისხის ამაღლების მიზნით ჯგუფური ან ინდივიდუალური ტრენინგების ჩატარების ხარჯები. USAID/REAP ასევე სასერტიფიკატო პროგრამის „GLOBAL GAP-ის“ დანერგვის მომსახურების ჯამური ღირებულების 50%-ით თანადაფინანსებას მოახდენს, ხოლო დარჩენილი 50%-ს გადახდა მოხდება ბენეფიციარების მიერ.

დახმარებას მიიღებს პროგრამა „დანერგე მომავალში“ ჩართული 234 ბენეფიციარი და პროგრამა ქართულ ჩაიში“ ჩართული 7 ბენეფიციარი.

უნდა აღინიშნოს, რომ 2015 წლიდან, სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოსა და აშშ საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) პროექტს - „საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ეფექტიანობის აღდგენა“ შორის ტექნიკური დახმარების სფეროში თანამშრომლობის შესახებ მემორანდუმი ამოქმედდა, რომლის ფარგლებშიც „სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი და შემნახველი საწარმოების თანადაფინანსების“ პროექტში ჩართულ საწარმოებში სურსათის უვნებლობის მართვის საერთაშორისო სტანდარტების და სისტემების (HACCP და ISO22000:2005) დანერგვა ხორციელდება; საწარმოებისთვის ტარდება საკონსულტაციო ტრენინგებიც. მნიშვნელოვანია, რომ საწარმოო ინფრასტრუქტურის გამართვისთვის ფინანსური დახმარების გარდა, საწარმოები ტექნიკურ მხარდაჭერასაც იღებენ, რომელიც სურსათის უვნებლობის საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვას და ახალი ბაზრების მოძიებას გულისხმობს, რაც ხელს შეუწყობს ქართულ პროდუქციის საექსპორტო პოტენციალის გაზრდას მემორანდუმის ფარგლებში, დახმარება უკვე 8 საწარმომ მიიღო.

„საქართველოს ევროპული გზა - სტაბილურობა, განვითარება, მრავალფეროვნება“

14-15 ივლისს, ბათუმში მე-13 საერთაშორისო კონფერენცია „საქართველოს ევროპული გზა - სტაბილურობა, განვითარება, მრავალფეროვნება“ გაიმართა.

დონისძიებას საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ დანელია მთავრობის წევრებთან ერთად დაესწრო.

კონფერენცია ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრმა, დავით ბაქრაძემ და გლობსეკის პოლიტიკის ინსტიტუტის (GLOBSEC Policy Institute) საპატიო თავმჯდომარემ, რასტისლავ კაჩერმა გახსნეს. კონფერენციის მონაწილეებს სიტყვით მიმართეს საქართველოს პრემიერ-მინისტრმა გიორგი კვირიკაშვილმა და ევროპული სამეზობლო პოლიტიკის და გაფართოების საკითხებში ევროკომისარმა, იოჰანეს ჰანმა.

ყოველწლიური საერთაშორისო კონფერენცია ევროპულ საკითხებზე მსჯელობის მნიშვნელოვან პლატფორმას წარმოადგენდა. კონფერენციაში მონაწილეობდნენ საქართველოს საკანონმდებლო და აღმასრულებელი ხელისუფლების, კერძო, სამოქალაქო და აკადემიური სექტორის, ევროკავშირის წევრი ქვეყნების, ასევე მედიის წარმომადგენლები.

კონფერენციის დასრულების შემდეგ, ევროკომისარმა, იოჰანეს ჰანმა, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრთან, ოთარ დანელიასთან, ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრთან, დავით ბაქრაძესთან, საქართველოში ევროკავშირის ელჩთან, იანოშ ჰერმანთან და საქართველოში გაეროს მუდმივ კოორდინატორთან, ნილს სკოტთან ერთად აჭარის რეგიონში, ქობულეთის მუნიციპალიტეტში სოფლისა და სოფლის მეურნეობის ევროპის სამეზობლო პროგრამის (EN-PARD) ფარგლებში დაფინანსებული სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი „ლურჯა 2015“ და აჭარის აგროსერვის ცენტრი დაათვალიერეს.

როგორც სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ოთარ დანელიამ განაცხადა, სოფლის მეურნეობის დარგში მიღწეულ პროგრესში საერთაშორისო დონორი ორგანიზაციების მხარდაჭერის როლი მნიშვნელოვანია.

„აგარული დარგის განვითარების მიმართულებით სახელმწიფოს მიერ დაგეგმილ ღონისძიებებსა და პროექტებში საერთაშორისო დონორი ორგანიზაციების ჩართულობას უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება, რათა დასახული მიზანი

მაქსიმალურად მოკლე დროში იქნას მიღწეული. აგარული სექტორის განვითარების ხელშეწყობაში ევროკავშირის დახმარების, რომელიც სოფლისა და სოფლის მეურნეობის ევროპის სამეზობლო პროგრამით (EN-PARD) ხორციელდება შედეგები ჩვენ უკვე სახეზე გვაქვს“, - აღნიშნა სოფლის მეურნეობის მინისტრმა.

„ევროკავშირი საქართველოს სოფლის მეურნეობის სფეროს განვითარებას აქტიურად ეხმარება სოფლისა და სოფლის მეურნეობის ევროპის სამეზობლო პროგრამით (EN-PARD). ეს დახმარება მთლიანობაში 180 მილიონ ევროს მოიცავს და 2013-2020 წლებზეა გათვალისწინებული. პროგრამის ფარგლებში 10 000-მა ფერმერმა უკვე მიიღო დახმარება, რაც ძალიან მნიშვნელოვანია“, - განაცხადა იოჰანეს ჰანმა.

კოოპერატივი „ლურჯა-2015“-ის 2 წევრს, რომლებსაც მხედველობასთან დაკავშირებული პრობლემები აქვთ ევროკომისარმა სპეციალური კომპიუტერები გადასცა. კომპიუტერებში ჩანერილია სპეციალური ქართულენოვანი პროგრამა, რომელიც მათ საქმიანობაში დაეხმარებათ და წვლილს შეიტანენ საზოგადოების განვითარებაში.

საქართველოში ვიზიტის ფარგლებში ევროკავშირის სამეზობლო პოლიტიკისა და გაფართოების საკითხებში გენერალური დირექტორატის ხელმძღვანელის მოადგილემ, კატარინა მატერნოვამ სოფლის მეურნეობის მინისტრთან, ოთარ დანელიასთან ერთად ევროკავშირის დაფინანსებული პროექტების ფარგლებში შექმნილი სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივები დაათვალიერა. ევროკავშირის წარმომადგენელი აჭარის რეგიონში მოქმედ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივებში „სანური“, „ნატურგიფტი“ და „ლურჯა 2015“ იმყოფებოდა და აჭარის აგროსერვისცენტრის მუშაობას გაეცნო.

სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივში „სანური“ 4 ფერმერია გაერთიანებული. მათ საკუთარი ვენახები აქვთ აჭარის, კახეთისა და იმერეთის რეგიონებში. კოოპერატივს „სანური“ EN-PARD აჭარას საგრანტო პროექტის ფარგლებში ღვინის წარმოებისა და ბოთლებში ჩამოსხმისათვის აუცილებელი დანადგარები, უხანგავი ლითონის ავზები და ჭურები გადაეცა; სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივში „ნატურგიფტი“ 7 მეფუტკრეა გაერთიანებული და სასაქონლო თაფლის ცვილისა და დინდგელის წარმოების გარდა, დედაფუტკარი გამოჰყავთ სერიულად. კოოპერატივს EN-PARD აჭარას საგრანტო პროექტის ფარგლებში ხელოვნური ფიჭის დამამზადებელი დანადგარი გადაეცა. EN-PARD-ის საგრანტო პროექტის ფარგლებში, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის „ლურჯა-2015“ კუთვნილ ნაკვეთებზე უახლესი ტექნოლოგიის წვეთოვანი მორწყვის სისტემა და სხვა საჭირო ტექნიკური საშუალებები დამონტაჟებული. პროექტის ფარგლებში პლანტაციების გასაშენებლად კოოპერატივს მარწყვისა და ჟოლოს ნერგებიც გადაეცა.

სოფლის მეურნეობის მინისტრი და ევროკავშირის დირექტორატის ხელმძღვანელის მოადგილე კოოპერატივების წევრებს შეხვდნენ და სამომავლო გეგმებზე ესაუბრნენ. შეხვედრას სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველი მოადგილე ნოდარ კერესელიძე, გაეროს განვითარების პროგრამის ხელმძღვანელის მოადგილე ნათია ნაცვლიშვილი და სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტოს თავმჯდომარე გიორგი მიშელაძე ესწრებოდნენ.

სიახლეები

სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკით აღჭურვის პროგრამა იწყება

საქართველოს ხელისუფლება სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მხარდაჭერას აგრძელებს. სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ინიციატივით, „სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკით აღჭურვის“ სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო კოოპერატივების მიერ შეძენილი, საქართველოში აწყობილი სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის თანადაფინანსებას განახორციელებს.

სახელმწიფო პროგრამით გათვალისწინებული კრიტერიუმების დაკმაყოფილების შემთხვევაში, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივები სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის შეძენისას სახელმწიფოსგან 30%-იან თანადაფინანსებას მიიღებენ.

სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი, რომელიც რეგისტრირებულია „მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრულ დასახლებებში ან/და რომლის მეპაიეთა არანაკლებ 50%-ს წარმოადგენენ დევნილები, ქალები და ახალგაზრდები, ტექნიკის შეძენისას მისი ღირებულების 40% -ით დაფინანსდება.

ახალი პროგრამა სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივებს ფრამგმენტირებული მიწების კონსოლიდაციით, ფინანსური რესურსის გაერთიანებით და სანარმოო ხარჯების შემცირებით, სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების აგროვადებში დამუშავების საშუალებას მისცემს.

სახელმწიფო პროგრამა ხელს შეუწყობს კოოპერატივების მიერ წარმოებული პროდუქციის თვითღირებულების შემცირებას და მოსავლიანობის ზრდას, რაც პროდუქციას კონკურენტუნარიანს გახდის როგორც ადგილობრივ, ისე საერთაშორისო ბაზარზე.

სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივები სახელმწიფო პროგრამაში დარეგისტრირებას ონლაინ რეჟიმში, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების სააგენტოს ოფიციალურ ვებგვერდზე შეძლებენ.

წელს საქართველოში თავთავიანი კულტურების რეკორდულად მაღალი მოსავალი დაფიქსირდა. უამინდობის გამო ალოობა კახეთისა და ქვემო ქართლის რეგიონებში თითქმის ერთდროულად დაიწყო. შექმნილი ვითარების გათვალისწინებით, შპს „მექანიზატორის“ ტექნიკური და ადამიანური რესურსი სრულად არის მობილიზებული და მუშაობის საგანგებო რეჟიმზე გადასული. მოსავლის აღების სამუშაოებში სრულად არის ჩართული შპს „მექანიზატორის“ სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა - 86 ერთეული კომბაინი. პროცესში ჩართულია კერძო სექტორში არსებული დაახლოებით იმავე რაოდენობის ტექნიკაც. მიუხედავად ამისა, უხვი ნალექის გამო მოსავლის აღების სამუშაოების დაგვიანებით დაწყებამ ზოგიერთ რაიონში ტექნიკით მომსახურების დეფიციტი შექმნა.

მოსავლის შეუფერხებლად, აგროვადების მაქსიმალური დაცვით აღების უზრუნველყოფის მიზნით, საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ დამატებითი კომბაინები ამერბაიჯანის რესპუბლიკიდან შემოიყვანა. საქართველოსა და ამერბაიჯანის სოფლის მეურნეობის მინისტრების შეთანხმების საფუძველზე, ამერბაიჯანული სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა მოსავლის აღების სამუშაოებში ერთი თვის განმავლობაში იყო ჩართული.

„საქართველოში წინა წლებთან შედარებით, თავთავიანი კულტურების რეკორდულად მაღალი მოსავალია. საშუალო მოსავლიანობა თითქმის გაორმაგებულია და საპროგნოზო მონაცემებით ერთ ჰექტარზე 4 ტონას შეადგენს. გასულ წელთან შედარებით, გაზრდილია ნათესი ფართობებიც - ქვეყნის მასშტაბით ხორბლის ნათესი ფართობები 80 000 ჰა-ზე მეტი, ხოლო ქერის 40 000 ჰა-ზე მეტია. მაღლობა მინდა გადავუხადო ამერბაიჯანის მთავრობას, კერძოდ, სოფლის მეურნეობის მინისტრს განული დახმარებისთვის და სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის გამოყოფისთვის. დამატებითი ტექნიკის შემოყვანამ, შესაძლებლობა მოგვცა ხელი შეგვეწყო ფერმერებისთვის აგროვადების მაქსიმალური დაცვით მოხედინათ მოსავლის აღება და

დაბინავება“, - აღნიშნა ლევან დავითაშვილმა. ამ ეტაპზე, თავთავიანი კულტურების მოსავლის პროცესში სრულად არის ჩართული შპს „მექანიზატორის“ 87 ერთეული კომბაინი. აქედან, კახეთის რეგიონში 30 ერთეული კომბაინი, შიდა ქართლში - 27, ქვემო ქართლში - 10, მცხეთა-მთიანეთში - 6 და სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში

- 14 ერთეული კომბაინი. ამას ემატება კერძო სექტორში არსებული ტექნიკაც. დღეის მონაცემებით (15.08.2016) ქვეყნის მასშტაბით, ხორბლის 306 ათას ტონამდე და ქერის -111 ათას ტონამდე მოსავალი უკვე აღებულია.

სამეგრელო – ზემო სვანეთის რეგიონი

2013-2016 წლებში განხორციელებული პროექტები

პროექტების მართვის სააგენტო

მცირემნიშნო ფარმერთა საგაზაფხულო სამუშაოების ხელშეწყობის პროექტი

2016 წელს, მცირემნიშნო ფარმერთა საგაზაფხულო სამუშაოების ხელშეწყობის პროექტის ფარგლებში, სამეგრელოს რეგიონში 102,171 ფერმერისთვის გამოყოფილია 7,885,947 ლარის სარგებელი, საიდანაც 2016 წლის 19 ივლისის მდგომარეობით ათვისებულია 6,335,805 ლარის ღირებულების სარგებელი. დამუშავებულია 36,339 ჰა სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობი.

2015 წელს, აღნიშნული პროექტის ფარგლებში, სამეგრელოს რეგიონში 101,235 ბენეფიციარმა 6,870,769 ლარის ღირებულების სარგებელი მიიღო. დამუშავდა 37,202 ჰა სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობი.

2014 წელს 100,256 ბენეფიციარმა 10,438,967 ლარის ღირებულების სარგებელი მიიღო. დამუშავდა 36,903 ჰა სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობი.

2013 წელს 97,568 ბენეფიციარმა, პროგრამის ფარგლებში, 26,659,144 ლარის ღირებულების სარგებელი მიიღო, დამუშავდა 36,033 ჰა სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობი.

პროექტის მიზანი:

პროექტის მთავარი მიზანი სოფლად მცხოვრები იმ ფერმერებისა და გლეხებისათვის, რომლებიც წლების მანძილზე მძიმე ეკონომიკური ვითარების გამო სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების დამუშავებას ვერ ახერხებდნენ, ხვნის პროცესში დახმარებაა.

პროგრამის ფარგლებში, პირველ ეტაპზე, ფერმერებმა და გლეხებმა სახელმწიფოსგან უსასყიდლოდ მიიღეს სასოფლო-სამეურნეო ინვენტარი; დამზადდა საბანკო ბარათი, ე.წ. „აგრობარათი“.

პროგრამის განხორციელების შედეგად, პრაქტიკულად მიტოვებულ, ყამირად ქცეულ მიწებს სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულება დაუბრუნდა.

შედეგები აგროკრედიტის პროექტი

შედეგები აგროკრედიტის პროექტის ფარგლებში 2013-2016 წლებში სამეგრელოში გაიცა:

- საბრუნავი საშუალების მიწოდებით 2,990,700 ლარის ღირებულების 133 სესხი 199,911 დოლარის ღირებულების 3 სესხი
- ძირითადი საშუალების მიწოდებით 10,002,043 ლარის ღირებულების 552 სესხი 25,647,215 დოლარის ღირებულების 135 სესხი

პროექტის მიზანი:

აგროსექტორით საბანკო სისტემის დაინტერესება და მათი პროექტში ჩართვა ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანეს მიდევნაა, რამაც სოფლის მეურნეობის დარგის განვითარებისთვის გადამწყვეტი როლი უნდა შეასრულოს. დღეისათვის „შედეგითი აგროკრედიტის პროექტი“ 12 ბანკი და 2 სალიზინგო ორგანიზაციაა ჩართული.

აღნიშნული პროექტის განხორციელებით, მენარმებისა და ფერმერებისთვის ხელმისაწვდომი გახდა იაფი ფინანსური რესურსი

პროგრამა „დანარგე მოგვალი“

პროგრამის ფარგლებში სამეგრელოში დამტკიცებულია 24 პროექტი (2 პროექტი სანერგე მეურნეობისთვის). სააგენტოს დაფინანსების ოდენობამ შეადგინა 624,902 ლარი. ბაღების გასაშენებელი ფართობი შეადგენს 220 ჰექტარს, ხოლო სანერგე მეურნეობების გასაშენებელი ფართობი შეადგენს 4 ჰექტარს.

პროექტის მიზანი:

საქართველოში არსებული სასოფლო-სამეურნეო მიწების ეფექტიანი გამოყენება მრავალწლიანი კულტურების გაშენების გზით, რის შედეგადაც მოხდება იმპორტირებული პროდუქციის ჩანაცვლება და გაიზრდება ექსპორტი, გააძვირდება გადამამუშავებელი საწარმოების ნედლეული უზრუნველყოფის შესაძლებლობა და გაუმჯობესდება სოფლად მოსახლეობის სოციალურ ეკონომიკური მდგომარეობა.

აგროდაზღვევის პროგრამა

სამეგრელოს რეგიონში 2014-2015 წლებში გაცემულია 1,773 პოლისი. დაზღვეულია 9,891,421 ლარის ღირებულების სხვადასხვა კულტურა. სულ დაზღვეულია 1,571 ჰა მიწის ფართობი. ჯამში სააგენტოს სუბსიდიის თანხამ შეადგინა 535,957 ლარი.

2016 წელს, სამეგრელოს რეგიონში გაცემულია 2,904 პოლისი. დაზღვეულია 15,317,918 ლარის ღირებულების სხვადასხვა კულტურა. სულ დაზღვეულია 2,478 ჰა მიწის ფართობი. ჯამში სააგენტოს სუბსიდიის თანხამ შეადგინა 789,634 ლარი.

პროექტის მიზანი:

აგრარულ სექტორში წარმოების თანამედროვე სტანდარტებზე გადასვლა დარგში აგროდაზღვევის კომპონენტის დანერგვას გულისხმობს.

აგროდაზღვევის პროექტის მიზანი აგროსექტორში სადაზღვეო ბაზრის განვითარება, სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის ხელშეწყობა, სასოფლო-სამეურნეო სფეროში დასაქმებული პირების კონკურენტუნარიანობის ამაღლება, სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობით დაკავებული პირებისთვის შემოსავლის შენარჩუნება და რისკების შემცირებაა.

სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი და შენახვითი საწარმოთა თანადაფინანსების პროექტი

სამეგრელოს რეგიონში დამტკიცებულია 9 პროექტი, ჯამური საინვესტიციო ღირებულებით 6,364,181 აშშ დოლარი. სახელმწიფო თანადაფინანსებამ შეადგინა 2,444,240 აშშ დოლარი. ასევე, პროექტი ემსახურება სანედლეულო ბაზის განვითარებას.

პროექტის მიზანი:

საქართველოში სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის ახალი გადამამუშავებელი და შენახვითი საწარმოების თანადაფინანსება. პროექტი ემსახურება სოფლის მოსახლეობის შემოსავლების ზრდას.

ახალი და გაფართოებული საწარმოები

სამეგრელოს რეგიონში გაიხსნა 20 ახალი საწარმო და გაფართოვდა 36 საწარმო.

20 ახალი საწარმო (14 შედეგითი აგროკრედიტი, 1 აწარმოე საქართველოში, 5 თანადაფინანსება)

სრული ინვესტიცია - 24,236,602 აშშ დოლარი საკუთარი წილი - 10,144,575 აშშ დოლარი შედეგითი აგროკრედიტი - 12,690,021 აშშ დოლარი

გრანტი - 1,402,006 აშშ დოლარი

ჩაის რეაბილიტაციის პროგრამა

სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ინიციატივით, სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტომ ჩაის რეაბილიტაციის პროგრამის პირველი ეტაპის განხორციელება 2016 წლის თებერვლის თვიდან დაიწყო. პროგრამის ფარგლებში მიმდინარეობს განაცხადების მიღების პროცესი.

პროექტის მიზანი:

საქართველოში არსებული ჩაის პლანტაციების პოტენციალის ეფექტიანად გამოყენება, ადგილობრივი ჩაის (მათ შორის ბიო ჩაის) წარმოების ზრდის ხელშეწყობა, შედეგად, თვითუზრუნველყოფის დონის ამაღლება და საექსპორტო პოტენციალის გაზრდა. პროგრამის ფარგლებში შესაძლებელია როგორც კერძო, ასევე სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული გავლურებული ჩაის პლანტაციების რეაბილიტაცია. მოსახლეობის დასაქმება და მათი სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება; ჩაის პირველადი გადამამუშავებელი თანამედროვე საწარმოების შექმნის ხელშეწყობა.

სამეგრელო - ზემო სვანეთის რეგიონი 2013-2016 წლებში განხორციელებული პროექტები

სურსათის ეროვნული სააგენტო

სურსათის ეროვნული სააგენტო სამეგრელოს რეგიონში ახორციელებს საქმიანობას სამი ძირითადი მიმართულებით: სურსათის უვნებლობა, ვეტერინარია და ფიტოსანიტარია.

სურსათის უვნებლობა

აქტიურად მიმდინარეობს სამომხმარებლო ბაზრის კონტროლი. მუდმივ რეჟიმში ხორციელდება სასწავლო დაწესებულებების, საბავშვო ბაღების კვების ბლოკების, სასაკლავოების, რძისა და რძის პროდუქტების საწარმოების, სამოგადოებრივი კვებისა და ხორცის სარეალიზაციო ობიექტების კონტროლი.

2015 წელს ზეგდინა აშენდა და გაიხსნა სურსათის ეროვნული სააგენტოს ახალი რეგიონული ოფისი. თანამედროვე სტანდარტების შენობა და აღჭურვილობა მოსახლეობას საშუალებას აძლევს ადგილზე მიიღოს სპეციალისტების მომსახურება.

ბიზნესოპერატორთა საიდენტიფიკაციო მონაცემების ელექტრონული რეგისტრის სრულყოფის მიზნით, 2015 წელს სურსათის ეროვნულ სააგენტოში შემუშავდა პროგრამა, რომელშიც თავს მოიყრის სურსათის ეროვნული სააგენტოს სპეციალისტების, მათ შორის, სამეგრელო-ზემო სვანეთის სამმართველოს მიერ „კარდაკარ“ პრინციპით მოპოვებული ინფორმაცია. დღეისათვის, სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონში უფლებამოსილი პირების მიერ „კარდაკარ“ პრინციპით დადგენილი, დამუშავებული და ელექტრონულ რეგისტრში შეტანილია 1959 ბიზნესოპერატორის მონაცემები.

სურსათის ეროვნული სააგენტოსა და დონორი ორგანიზაციების მიერ მოეწყო შეხვედრები სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონის ბიზნესოპერატორებთან (მიმართულებები: მეფრინველეობა, ცხოველთა სასაკლავოები, რძის სექტორი, ხორცისა და ხორცპროდუქტების მწარმოებლები, მეფუტკრე ფერმერები), რაც მომავალში ხელს შეუწყობს მათი ცოდნის, პროფესიონალური უნარ-ჩვევების ამაღლებასა და შედეგად, უვნებელი სურსათის წარმოებას.

მნიშვნელოვნად გაძლიერდა რისკზე დაფუძნებული სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლი. რეგიონში 1468 დოკუმენტური შემოწმება განხორციელდა. გაიცა 49 ვეტერინარული სერტიფიკატი. შემოწმდა 42 სკოლის და 12 საბავშვო ბაღის კვების ობიექტი. რძის ნაწარმის კონტროლის მიზნით, განხორციელდა 327 შემოწმება.

დღეისათვის მიმდინარეობს:

- სურსათის ბიზნესოპერატორების გეგმური და არაგეგმური ინსპექტირება

2015 წლის ნოემბერ-დეკემბერიდან ქვეყნის მასშტაბით პირველად ხორციელდება ლაბორატორიული კვლევები ხორცპროდუქტებში ძვლის შემცველობის განსაზღვრის მიზნით

- სურსათის ეტიკეტირების კონტროლი
- მიკვლევადაობის პროცედურების შემოწმება
- ვადაგასული სურსათის რეალიზაციის ფაქტებისა და შენახვის არასათანადო პირობების გამოვლენა
- სკოლამდელი და სასკოლო დაწესებულებების კვების ბლოკების სახელმწიფო კონტროლი
- ვეტერინარული ზედამხედველობის დამადასტურებელი დოკუმენტის - ჯანმრთელობის ნიშანდების შემოწმება

2016 წლიდან სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონში დაგეგმილი აქტივობები:

- განხორციელდება ლაბორატორიული კვლევები:
- ცხოველური და არაცხოველური სურსათის კონტროლის მიზნით
- რძესა და რძის პროდუქტებში მცენარეული ცხიმების აღმოჩენის მიზნით
- სურსათში სალმონელას და *Listeria monocytogenes*-ის აღმოჩენის მიზნით
- ღვინისა და ალკოჰოლური სასმელების კონტროლის მიზნით
- სურსათში გმო-ს დეტექტირება

- სასმელი წყლის კონტროლის მიზნით
- მცენარეულ სურსათში პესტიციდების შემცველობის განსაზღვრის მიზნით
- ცხოველური წარმოშობის სურსათში ვეტერინარული პრეპარატებისა და სხვა დამამბინძურებლების ნარჩენი ნივთიერებების კვლევის მიზნით
- თაფლში ვეტერინარული პრეპარატებისა და სხვა დამამბინძურებლების ნარჩენი ნივთიერებების კვლევის მიზნით.

პერმაწვლად მოწოდება:

- სკოლამდელი და სასკოლო დაწესებულებების კვების ბლოკები
- ვადაგასული სურსათის რეალიზაციის ფაქტები და შენახვის პირობები
- სასმელი წყლის ხარისხი
- ვეტერინარული ზედამხედველობის დამადასტურებელი დოკუმენტის-ჯანმრთელობის ნიშანდების შემოწმება

სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონში 2016 წლის პირველ ნახევარში განხორციელდა 311 ინსპექტირება. გაცემული რეკომენდაციების შესრულების შემოწმების მიზნით, გადამოწმდა 124 ბიზნესოპერატორი. საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 673 ბიზნესოპერატორის დოკუმენტური შემოწმება, აქედან დარღვევა გამოვლინდა 67 შემთხვევაში.

ქვეპროგრამა „სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლი“ 2016 წლის გეგმის შესაბამისად, სათანადო წესით აღებულია სხვადასხვა დასახელების სურსათის 130 ნიმუში/სინჯი, დარღვევა გამოვლინდა 11 ნიმუში/სინჯში.

ლაბორატორიული კვლევებისას გამოვლენილ დარღვევებზე სურსათის ეროვნული სააგენტოს მიერ განხორციელებული ღონისძიებები:

რძესა და რძის პროდუქტებში მცენარეული ცხიმების აღმოჩენის შემთხვევაში ბიზნესოპერატორს დაევალია ბაზრიდან სურსათის გამოთხოვა და დაჯარიმდა ეტიკეტირების წესის დარღვევის გამო 3 ბიზნესოპერატორი.

სასმელი წყლის ხარისხის „სასმელი წყლის ტექნიკური რეგლამენტთან“ შეუსაბამობის შემთხვევებში (აღებულია სასმელი წყლის 23 სინჯი, დარღვევა გამოვლინდა 6 სინჯში) შესაბამის უწყებებში (წყლის მწარმოებლები, ადგილობრივი მუნიციპალიტეტები) გაიგზავნა სარეკომენდაციო წერილები.

სახელმწიფო ვებინარული კონტროლი ცხოველთა სასაკლავოებში:

რეგიონში მოქმედ ცხოველთა სასაკლავოებში ვეტერინარული ზედამხედველობა განხორციელდა 8 586 ცხოველის დაკვლავზე, რამდენაც სულ გაიცა 8 187 ვეტერინარული მოწმობა N2.

საქართველოდან ექსპორტირებულ ცხოველური წარმოშობის სურსათზე გაიცა 25 ვეტერინარული სერტიფიკატი.

ვეტერინარია

მნიშვნელოვანი ღონისძიებები განხორციელდა ცხოველთა ჯანმრთელობის და ეპიზოოტიური კეთილსამართლობის უზრუნველყოფის მიზნით. ყოველწლიურად ტარდება მსხვილფეხა და წვრილფეხა პირუტყვის პროფილაქტიკური და იძულებითი ვაქცინაცია ისეთ დაავადებებზე, როგორცაა თურქული, ჯილეხი, ცოფი.

2014 წელს დაიწყო და ახლაც გრძელდება ბრუცელოზის მასშტაბური სერომონიტორინგი (სისხლის ნიმუშების აღება) ორგანიზებულად ფერმებში. ბრუცელოზთან ბრძოლის მიზნით ცხოველთა მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციის ექსპერტების მონაწილეობით შემუშავდა „ბრუცელოზთან ბრძოლის მრავალწლიანი სტრატეგია“, რომელიც რიგ კომპლექსურ ღონისძიებებს ითვალისწინებს.

2012-2015 წლებში ცხოველთა იდენტიფიკაცია რეგისტრაციის პროგრამის ფარგლებში, რეგიონში იდენტიფიცირებულია 268,300 სული მსხვილფეხა პირუტყვი. 2015 წელს მონაცემთა ელექტრონულ ბაზაში დარეგისტრირდა 60,592 სული იდენტიფიცირებული მსხვილფეხა საქონელი.

გრძელდება ცხოველთა იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციის პროცესი. სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონში დაგეგმილია 70 193 სული საქონლის იდენტიფიკაცია. დღეის მდგომარეობით, იდენტიფიცირებულია 63 630 სული საქონელი (90,6 %). მათ შორის, 52 088 სული მსხვილფეხა და 11 542 წვრილფეხა საქონელი.

2016 წლის I ნახევარში დაავადება თურქულზე ვაქცინირებულია 121987 სული მსხვილფეხა და 10 649 წვრილფეხა პირუტყვი. ჯილეხზე 27944 სული მსხვილფეხა, 1533 სული წვრილფეხა და 104 სული კენტჩლიქიანი პირუტყვი.

დაგეგმილია 57 320 სული შინაური ხორცისმჭამელი ცხოველების (ძალი/კატა) ცოფის პროფილაქტიკური ვაქცინაცია. დღეის მდგომარეობით, ვაქცინირებულია 23544 სული ძალი/კატა. ბრუცელოზზე კვლევა (სერომონიტორინგი) - ჩატარდა 3 878 სულს.

სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონში შემოწმდა 22 კონტროლქვემდებარე ობიექტი (აფთიაქი).

ხარისხის კონტროლის მიზნით აღებულია 18 ვეტერინარული პრეპარატის ნიმუში (ლაბორატორიული კვლევის შედეგად დარღვევა არ გამოვლენილა).

ფიტოსანიტარია

სურსათის ეროვნული სააგენტო ახორციელებს ყოველწლიურ ღონისძიებებს ამერიკული თეთრი ჰეპლის წინააღმდეგ, რის შედეგადაც მინიმუმამდე მცირდება აღნიშნული მავნებლის საშიშროება მთლიანად მწვანე საფარზე.

2012-2015 წლებში მიზნობრივი ქვეპროგრამის „მცენარეთა დაცვა და ფიტოსანიტარიული კეთილსამართლობა“ ფარგლებში სამეგრელოს რეგიონში განსაკუთრებით საშიში მავნებლების, ასევე ტრანსმიციური დაავადებების გადამტანების (კოლო) წინააღმდეგ სააგენტოს ძალეობით განხორციელდა მასშტაბური ღონისძიებები. მავნებლების გავრცელების კერებში ჩატარებული ღონისძიებების შედეგად, დამუშავებულ ფართობებზე შენარჩუნდა მოსავალი და მწვანე საფარი.

სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო

სამეგრელოს რეგიონში 124 სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი რეგისტრირებული.

ზეგდის მუნიციპალიტეტში - 25, აბაშის მუნიციპალიტეტში - 17, ხობის მუნიციპალიტეტში - 9, სენაკის მუნიციპალიტეტში - 10, ჩხორწყის მუნიციპალიტეტში - 9, წალენჯიხის მუნიციპალიტეტში - 28, მესტიის მუნიციპალიტეტში - 14, მარტვილის მუნიციპალიტეტში - 12.

სამეგრელოს რეგიონში სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების საქმიანობის ძირითადი დარგებია: მეცხოველეობა, მეფუტკრეობა, მებოსტნეობა, მემარცვლეობა, მეციტრუსეობა და მეთხილეობა.

სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მცირე გაბარტიანი აგროტექნიკით აღჭურვის პროგრამის ფარგლებში სამეგრელოს რეგიონში 55 სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივზე გაცემულია 112 აგროკომპლექტი და 8 ხელის სათესი.

„მეფუტკრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მხარდაჭერის“ სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში, 9

სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივზე გაიცა 825 სკა და 1 კოოპერატივს 1 ერთეული თაფლის საწერი (ციბრუტი), 1 კოოპერატივს ჯამურად 2200 ლიტრის მოცულობის თაფლის შესანახი ავზები უახლოეს პერიოდში გადაეცემა.

„თხილის წარმოების განვითარება სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მხარდაჭერის გზით“ სახელმწიფო

სამეგრელო - ზემო სვანეთის რეგიონი 2013-2016 წლებში განხორციელებული პროექტები

სსიპ სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ლაბორატორია

პროგრამის ფარგლებში, ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის სოფელ დარჩელში მოეწყო სანარმოო ინფრასტრუქტურა, რომელიც ყოველდღიურად 24 ტონამდე ნაჭუჭიანი თხილის გამოშრობისა და ერთდროულად 500 ტონამდე თხილის შენახვის საშუალებას იძლევა. აღნიშნული ინფრასტრუქტურა იკარით წელიწადში 1 ლარად გადაეცა კოოპერატივს „დარჩელის თხილი“, რომელშიც გაერთიანებულია 599 მეპაიე. 2015 წელს კოოპერატივმა (გაშრობა-შენახვა) 47 ტონა თხილი გადაამუშავა. Oxfam-ის მიერ მიღებული აქვს გრანტი (85 387ლარი) სრული სანარმოო აღჭურვილობის შესაძენად. (აღჭურვილობა შედგება: თხილის კალიბრატორი, სამტვრევი, თხილის გულის კალიბრატორი, თხილის სარჩევი მაგიდები).

2013 წლიდან, „საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ლაბორატორია“ ინტენსიურად მუშაობს რეგიონულ დონეზე ლაბორატორიული კვლევების სპექტრის გაფართოებაზე, ახალი მეთოდების ვალიდაციასა და აკრედიტაციის სფეროში დამატებაზე.

სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ზუგდიდის რეგიონული ლაბორატორია ცხოველთა დაავადებებისა და სურსათის კვლევებს ახორციელებს.

2015 წლის მაგისტრატაში, ზუგდიდის ლაბორატორიაში დაინერგა სურსათისა და წყლის როგორც მიკრობიოლოგიური, ასევე ფიზიკურ-ქიმიური კვლევები.

მაკრედიტებელი ორგანოს (ANAB) მიერ 2016 წლის იანვარში განხორციელებული ვიზიტის დროს, ზუგდიდის ლაბორატორიამ საერთაშორისო აკრედიტაცია გაიარა.

2015 წელს განხორციელდა ლაბორატორიის პერსონალის სწავლება სურსათის და ცხოველთა საკვების უვნებლობისა და საკვებად ვარგისიანობის დასადგენად მიკრობიოლოგიური და ფიზიკურ-ქიმიური კვლევის მეთოდებით, ასევე, ლაბორატორიის პერსონალის სწავლება სასმელი წყლის და უალკოჰოლო სასმელების უვნებლობისა და სასმელად ვარგისიანობის დასადგენად მიკრობიოლოგიური და ფიზიკურ-ქიმიური კვლევების მეთოდებით;

ნიმუშების სტატისტიკა:

2013 წელს გამოკვლეულია 504 ნიმუში, მათ შორის, 151 ბრუცელოზზე, 243 თურქულზე;

2014 წელს გამოკვლეულია 13 012 ნიმუში, მათ შორის, 12904 ბუცელოზზე, 5 თურქულზე;

2015 წელს გამოკვლეულია 3325 ნიმუში, მათ შორის, 3166 ბრუცელოზზე, 159 თურქულზე;

2016 წელს II ვარტალში გამოკვლეულია 3848 ნიმუში.

გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) პროექტის - სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შესაძლებლობების განვითარება - ფარგლებში ზუგდიდის ლაბორატორიის კვლევისათვის საჭირო აპარატურასა და რეაქტივებს გადასცემს.

ლაბორატორიაში შესაძლებელი ხდება თხილის ნაყოფის როგორც მიკრობიოლოგიური, ასევე ქიმიურ მახასიათებლებზე კვლევა, რაც ხელს შეუწყობს თხილის წარმოების, გადამამუშავებისა და რეალიზაციის ერთიანი ციკლის შექმნას, თხილის თვითღირებულების შემცირებას და საექსპორტო პოტენციალის ზრდას.

სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი

ერთწლიანი კულტურების შესწავლა-გამოცდის მიზნით, სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის მიერ განხორციელდა შემდეგი ღონისძიებები:

სოფელი აბაშა - გამოცდის მიზნით, ჯიშთა გამოცდის სანერგეში დაითესა საშემოდგომო ხობლის 55, ქერის 3, ჭვავის 2, ტრიტიკილეს 1 ჯიშ; განხორციელდა ნაკვეთების მონიტორინგი საგაზაფხულო სამუშაოებისათვის, მათი ფენოლოგიური დაკვირვება და შედეგების აღრიცხვა; განხორციელდა მცენარეთა დაავადებების აღრიცხვა და იმუნური ფორმების გამორჩევა.

ნიადაგურ-კლიმატურ პირობებთან ადაპტაციის, ბიოქიმიური და კომერციული მაჩვენებლების შესწავლის მიზნით, ცენტრის მიერ, ადგილობრივი და ინტროდუქციური მარცვლოვანი, პარკოსანი და ტექნიკური კულტურების მინდვრის სტაციონალური ცდების დანაყოფებზე გამოსაცდელად დაითესა 40-45 ჯიშ, პერსპექტიული ფორმა და ჯიშ-პოპულაცია.

„თხილის წარმოების მხარდაჭერის პროგრამის“ ფარგლებში, სამეგრელოს საკონსულტაციო-საინფორმაციო სამსახურის თანამშრომლებისა და ფერმერებისათვის ჩატარდა ტრენინგები და სემინარები თემატიკით: თხილის ბაღების გაშენება; მოსავლის აღება და პირველადი სასაქონლო დამუშავება; თხილის ბაღში ჩასატარებელი ძირითადი აგროტექნიკური ღონისძიებები; თხილის ჯიშები; სარგავი მასალის წარმოება; მცენარეთა დაცვა.

საქართველოს მინის ფონდის შესწავლა ნიადაგის ნაყოფიერების აღდგენა-გაუმჯობესების მიზნით:

სამეცნიერო-კვლევითმა ცენტრმა სამეგრელოს რეგიონში საცდელ-სადემონსტრაციო ნაკვეთებზე შესწავლა 25 ნიადაგის ნიმუში.

2016 წელს დასრულდება მუხურის მეფუტკრეობის სამეცნიერო-კვლევითი ბაზის აღდგენითი სამუშაოები.

ჩხორონწყუსა და ნალენჯიხის მუნიციპალიტეტებში ჩატარებული ექსპედიციების შედეგად, შემონდა 359 ფუტკრის ოჯახი და გამოირჩა - 57.

ლაბორატორიული კვლევის საფუძველზე დადგინდება, შესაბამისა თუ არა მოძიებული ოჯახები ქართული ფუტკრის მგერული პოპულაციისათვის დამახასიათებელ ჯიშურ მაჩვენებლებს.

ექსტერიერული კვლევის შედეგებიდან შეირჩა 28 ფუტკრის ოჯახი, რომელიც პასუხობს ქართული ფუტკრის მგერული პოპულაციისათვის დამახასიათებელ სტანდარტს. ჩხორონწყუს მუნიციპალიტეტის სოფელ მუხურში განთავსდა ქართული ფუტკრის მგერული პოპულაციის გადარჩეული 15 ოჯახი, რომლიდანაც შექმნილია სანაშენე ბირთვი.

საქართველოში გავრცელებული შინაური ცხოველების, ფრინველების, თევზების და სამეურნეო-სასარგებლო მწერების ადგილობრივი ჯიშების და პოპულაციების აღდგენა-გაუმჯობესება და გენეტიკური ბანკის შექმნის“ მიზნით მოეწყო:

ექსპედიცია ხობის, ჩხორონწყუს და ნალენჯიხის რაიონებში მგერული ნითელი საქონლის კვლევის მიზნით. ჩატარებული კვლევებისა და ზოოტექნიკური შეფასების შედეგად, მოძიებული და დადგინდა ტიპური ინდივიდები. შესწავლილია 453 სული საქონელი და მათი გარეგნული ნიშნებისა და ფენოტიპური გამოკვლევის შედეგად მოძიებულ იქნა მგერულ ნითელი ჯიშის 64 სული. ხობის მუნიციპალიტეტის ზამთრის საძოვრებზე მოძიებულია ძროხის მგერული ნითელი ჯიშის 53 ტიპური ეგზემპლარი.

ჩხორონწყუს მუნიციპალიტეტის სოფ. ნაკიანში მოძიებულია მგერული თხის ჯიშის ტიპური ინდივიდები.

ველმინთოზურ დაავადებათა გავრცელების შესწავლის მიზნით მარტვილის, სენაკის, ჩხორონწყუს, ნალენჯიხისა და ხობის მუნიციპალიტეტების სოფლებში კოპროლოგიურად გამოკვლეულია 202 სული მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვი.

მიმდინარეობს საქართველოში გავრცელებული, გადაშენების ზღვარზე მყოფი სასოფლო-სამეურნეო ცხოველების, ფრინველების, თევზებისა და სამეურნეო სასარგებლო მწერების (ფუტკარი, აბრეშუმხვევია და სხვა) ადგილობრივი ჯიშისა და პოპულაციების აღდგენა-მოშენება, გენოფონდის მოძიება, სამეცნიერო კვლევების ჩატარების მოცულობით ტიპური სულადობის გადარჩევა, მათი კომერციული და ბიოლოგიური ნიშან-თვისებების გაუმჯობესება, საინფორმაციო და გენეტიკური ბანკის შექმნა.

შესწავლილ და გამოვლენილ იქნება ძროხის ადგილობრივი ჯიშების პოპულაციებიდან ტიპური საბუდეები.

მოზზადადა თემატური 33 დასახელების ბროშურები/ბუკლეტები.

შპს საქართველოს მელიორაცია

2012 წლიდან დღემდე, სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონში დასრულდა სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის 21 სარეაბილიტაციო პროექტი, ჯამური ღირებულებით 4 982 833 ლარი. რეაბილიტაციის პროგრამის ფარგლებში აღდგენითი სამუშაოები ჩატარდა 412 კმ სადრენაჟე არხს, 1 სათავე ნაგებობას და 1 სატუმბ სადგურს.

მასშტაბური სამუშაოები ჩატარდა, ასევე, ტექნიკური ექსპლუატაციის ფარგლებში, 2013-2016 წლებში, სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონში გაიწმინდა და მოწესრიგდა 371 კმ სადრენაჟე არხი. სულ სარემონტო სამუშაოები ჩატარდა 192 ერთეულ სხვადასხვა ჰიდროტექნიკურ ნაგებობას.

2016 წლისათვის, სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონში დამშრალი მიწის ფართობი 16 540 ჰექტრამდე გაიზარდა.

დღეისათვის რეგიონში მიმდინარეობს სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის 2 936 950 ლარის ღირებულების 4 სარეაბილიტაციო პროექტი, რომლის დასრულების შემდეგ, დრენირებული ფართობი 1 550 ჰექტრით გაიზრდება.

სარეაბილიტაციო სამუშაოების გეგმის პროექტით, 2016 წელს რეგიონში გათვალისწინებულია 3 სარეაბილიტაციო პროექტის დაწყება, ჯამური სავარაუდო ღირებულებით 1 018 852 ლარი. აღნიშნული პროექტების დასრულების შემდეგ, დრენირებული მიწის ფართობი რეგიონში 1 184 ჰექტრით გაიზრდება.

სამეგრელო – მიღწეული შედეგები

სამელიორაციო სისტემების რეაბილიტაციის პროგრამა სამეგრელოში

უკანასკნელ 4 წელიწადში საქართველოს მასშტაბით განხორციელებული სამელიორაციო სისტემების სარეაბილიტაციო პროექტების შედეგად წყალუმრუნველყოფილი სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობი ქვეყანაში 45 000 ჰექტრიდან 106 600 ჰექტრამდე, ხოლო დრენირებული 14 000 ჰექტრიდან 31 575 ჰექტრამდე გაიზარდა.

მასშტაბური სარეაბილიტაციო სამუშაოები ჩატარდა სამეგრელოს რეგიონში, სადაც მიწების დაპრობა სოფლის მეურნეობის დარგის განვითარების მნიშვნელოვანი წინაპირობაა. სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის უდიდესი ნაწილი რეგიონში ათწლეულების განმავლობაში მწყობრიდან გამოდიოდა და შედეგად 2012 წელს დრენირებული მიწის ფართობი მხოლოდ 10 000 ჰექტარს შეადგენდა.

სამეგრელოს რეგიონში განხორციელებული 21 სარეაბილიტაციო პროექტის ფარგლებში აღდგა 400 კმ-ზე მეტი სამელიორაციო არხი. მასშტაბური სამუშაოები ჩატარდა ტექნიკური ექსპლუატაციის ფარგლებშიც - მოწესრიგდა 371 კმ სამელიორაციო არხი. შედეგად, რეგიონში დრენირებული მიწის ფართობი 17 000 ჰექტრამდეა გაზარდილი.

განხორციელებული სამუშაოების შედეგად, მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა სასოფლო-სამეურნეო პროცესების წარმოების პირობები.

„8 ჰექტარზე მომყავს სიმინდი, სოიო და იონჯა. სადრენაჟე სისტემების რეაბილიტაცია დაახლოებით 30 %-ით ზრდის მოსავალს. ადრე მოსავალი რომ მოგვყავდა, ნაკვეთიდან გამოტანაც კი გვიჭირდა, ისეთი დაჭაობება იყო.

ახლა, როცა სისტემა მწყობრშია, გადაწყვიტეთ ხორბალიც მოვიყვანოთ“-ამბობს ნუკრი ჯახია, რომელიც აბაშის მუნიციპალიტეტის სოფელ კეთილარის მაცხოვრებელია, სადაც ანჯელის დამშრობი სისტემის მეორე ეტაპის ფარგლებში 32 კილომეტრიანი არხის სარეაბილიტაციო სამუშაოები მიმდინარეობს.

ზვიად თავიდაშვილი სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის წევრია. კოოპერატივს 55 ჰექტარ მიწის ნაკვეთზე მოჰყავს სხვადასხვა მარცვლეული კულტურა.

„80-იანი წლებიდან ამ არხისთვის ყურადღება არავის მიუქცევია. ახლა, როცა სადრენაჟე სისტემის რეაბილიტაცია ხორციელდება, მიწებს აგროვადებში დამუშავების შესაძლებლობა გვექნება, რაც მნიშვნელოვნად გაზრდის

მოსავალს. აქამდე ხორბალი არ მოგვიყვანია, ახლა ვგეგმავთ 10 ჰექტარზე ეს კულტურაც მოვიყვანოთ“, -აღნიშნავს ფერმერი.

გარდა სამელიორაციო დანიშნულებისა, სადრენაჟე სისტემების ფუნქციონირება სამეგრელოს რეგიონში მნიშვნელოვანია უხვი ნალექით გამოწვეული სტიქიების შედეგების პრევენციისათვის. ხობის მუნიციპალიტეტში ჭალადიდის სადრენაჟე სისტემის მაგისტრალური არხზე ჩატარებული სარეაბილიტაციო სამუშაოების შედეგებზე საუბრობს სოფელ ჭალადიდის მკვიდრი რემო მურუსიძე.

„30 წელია არ განმედილა ეს არხი. სტიქიის დროს უბედურება ხდებოდა, სახლებში გვივარდებოდა წყალი. გარდა ამისა საქონელი იხრჩობოდა. ბოლო სტიქიის დროს წყალი არც დამდგარა. ამ არხმა გადაარჩინა აქაურთა.“

ჭალადიდის დამშრობი სისტემის მაგისტრალური არხის 8 კილომეტრიან მონაკვეთზე გადასასვლელი ხიდების მშენებლობაც მიმდინარეობს. ჭალადიდის და პატარა ფოთის მოსახლეობას შესაძლებლობა ექნება ისარგებლონ სოფლებთან დამაკავშირებელი 37 ხიდით, რომელთაგანაც 24 საავტომობილო იქნება.

დღეისათვის რეგიონში მიმდინარეობს სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის 4 სარეაბილიტაციო პროექტი, რომლის დასრულების შემდეგ დრენირებული ფართობი 1 550 ჰექტრით გაიზარდება.

სარეაბილიტაციო სამუშაოების გეგმის პროექტით 2016 წელს რეგიონში გათვალისწინებულია 3 სარეაბილიტაციო პროექტის დაწყება. აღნიშნული პროექტების დასრულების შემდეგ, სადრენაჟე სისტემები სამეგრელოში დამატებით 1 184 ჰექტარ სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობს მოემსახურება.

რეგიონული ლაბორატორიების გაძლიერების პროგრამა

ზუგდიდის ლაბორატორია

სოფლის მეურნეობაში მაღალხარისხიანი პროდუქციის წარმოების სტაბილური ზრდის ხელშეწყობის მიზნით, სახელმწიფოს მიერ ერთ-ერთ მნიშვნელოვან მიმართულებად თანამედროვე სტანდარტების ლაბორატორიული კვლევების განხორციელება განისაზღვრა და განსაკუთრებული მნიშვნელობა რეგიონული ლაბორატორიების გაძლიერებას მიენიჭა.

დღეისათვის, სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ლაბორატორიული ქსელი 3 ზონალურ დიაგნოსტიკურ ლაბორატორიას (თბილისი, ქუთაისი, ახალციხე), 8 რეგიონალურ ლაბორატორიას (გორი, მანრული, დუშეთი, გურჯაანი, ამბროლაური, ოზურგეთი, ზუგდიდი, ბათუმი) მოიცავს და მთელი ქვეყნის მასშტაბით ახორციელებს დიაგნოსტიკას როგორც მცენარეთა და ცხოველთა დაავადებების, ასევე სურსათის უვნებლობის მიმართულებით.

მიმდინარე წელს განხორციელებული პროგრამების საფუძველზე, ზონალურ-დიაგნოსტიკურ ლაბორატორიებთან

(თბილისი, ახალციხე, ქუთაისი) ერთად საერთაშორისო ISO 17025 აკრედიტაცია ზუგდიდის რეგიონულმა ლაბორატორიამაც მიიღო.

ის ფაქტი, რომ ლაბორატორია და ლაბორატორიის მიერ წარმოებული კვლევები არის საერთაშორისოდ აღიარებული, ქმნის სანდოობის განცდას როგორც ქვეყანაში მყოფი მომხმარებლისთვის, ასევე საზღვრებს გარეთ პროდუქტის მაკონტროლებლებისთვის; საერთაშორისო აკრედიტაციის მინიჭებით სარწმუნო ხდება გამოცდების შედეგების უტყუარობა, სიზუსტე, მიუკერძოებლობა და ობიექტურობა.

ზუგდიდის რეგიონული ლაბორატორიის კვლევითი ბაზის ჩამოყალიბებაში და თანამშრომელთა კვალიფიკაციის ამაღლებაში დიდი წვლილი შეიტანა საქართველოსა და ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობებს შორის გაფორმებულმა ხელშეკრულებამ, რის საფუძველზეც, აშშ-ის თავდაცვის საფრთხის შემცირების სააგენტომ (DTRA) მოახდინა ლაბორატორიის შენობა-ნაგებობების კაპიტალური შეკეთება და თანამედროვე მატერიალურ-ტექნიკური ბაზით აღჭურვა.

აღსანიშნავია, რომ რეგიონის სპეციფიკიდან გამომდინარე, ზუგდიდის ლაბორატორიაში განსაკუთრებული ყურადღება თხილის მიკრობიოლოგიურ და ქიმიურ კვლევას ექცევა.

ზუგდიდის რეგიონული ლაბორატორია თხილის წარმოების, გადამუშავებისა და რეალიზაციის ერთიანი ციკლის პროექტში ერთვება. რეგიონის საჭიროებიდან გამომდინარე, საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ლაბორატორიის მიერ გატარებული სამუშაოების შედეგად, შესაძლებელი ხდება თხილის

ნაყოფის ადგილობრივ დონეზე კვლევა. პროექტი ხელს უწყობს თხილის თვითღირებულების შემცირებას და საექსპორტო პოტენციალის ზრდას.

2015 წლის ზაფხულში, ზუგდიდის ლაბორატორიაში, მომხმარებელთა მოთხოვნის საფუძველზე დაინერგა სურსათისა და წყლის როგორც მიკრობიოლოგიური, ასევე ფიზიკურ-ქიმიური კვლევები.

ლაბორატორიებში ნიმუშების რაოდენობის მზარდი დინამიკა მეტყველებს ფერმერების მიდგომაზე, ლაბორატორიული კვლევების საფუძველზე გარკვეული სახის რისკები დაამღვიონ და მარალი აიცილონ თავიდან.

სამეგრელო – მიღწეული შედეგები

სურსათის ეროვნული სააგენტო სამეგრელოში

სურსათის ეროვნული სააგენტო მისთვის დაკისრებულ მოვალეობებს მთელი ქვეყნის მასშტაბით რეგიონული სამმართველოების მეშვეობით ასრულებს. გამონაკლისი არც სამეგრელოს რეგიონია. სურსათის უვნებლობის სპეციალისტები, ვეტერინარები და მცენარეთა დამცველები დასაქმებული არიან ზუგდიდის, აბაშის, ხობის, მარტვილის, ჩხოროწყუს, წალენჯიხის, სენაკისა და ფოთის მუნიციპალიტეტებში. 2014 წელს დონორი ორგანიზაციების დაფინანსებით ზუგდიდში თანამედროვე ტექნოლოგიებით აღჭურვილი ოფისი აშენდა. ამაჟამად რეგიონში 36 ადამიანი სტაბილურად არის დასაქმებული, ხოლო 67 დაქირავებული ვეტერინარი პერიოდულად ახორციელებს ვაქცინაციებს. მოქმედ სასაკვალაოებს 9 ვეტერინარი ემსახურება.

ვეტერინარული ღონისძიებები

ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვის კუთხით, სურსათის ეროვნული სააგენტოს მიერ განხორციელებული სავალდებულო, პროფილაქტიკური ვაქცინაციების შედეგად, მარშან და მიმდინარე წელს სამეგრელოში ადამიანის

ცოფით და ჯილეხით დაავადების არცერთი შემთხვევა არ გამოვლენილა. ამაჟამად, მუნიციპალიტეტებში მიმდინარეობს თურქულის, ჯილეხისა და ცოფის სანინააღმდეგო პროფილაქტიკური იმუნიზაცია, გრძელდება ცხოველთა იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციის პროგრამა და ბრუცელოზის სერომონიტორინგი. სურსათის ეროვნული სააგენტოს მიერ განხორციელებული ამ აქტივობების შედეგად, შემცირდება ცხოველთა განსაკუთრებით საშიში დაავადებების გამოვლენის შემთხვევები, მიმდინარე იქნება დაყვანილი ადამიანისა და ცხოველის საერთო, გადამდები დაავადებების - ცოფის, ბრუცელოზის, ჯილეხის გამოვლენის საშიშროება. ამავდროულად, გაუმჯობესდა ეპიზოთიური ვეტილსაიმედობა, რაც პირდაპირ აისახება მესაქონლეობის განვითარებასა და გლეხების შემოსავალზე.

მცენარეთა დაცვა

სამეგრელოს რეგიონში წლების მანძილზე სერიოზულ პრობლემას ქმნიდა მცენარეთა საკარანტიონო მავნებლის - ამერიკული თეთრი პეპლის ძლიერი გავრცელება. ცნობილია, რომ აღნიშნული მავნებელი დიდ ზიანს აყენებს სასოფლო-სამეურნეო კულტურებს, ანადგურებს მოსავალს და სპობს მწვანე საფარს. ამ მავნებლის წინააღმდეგ წლების მანძილზე პერმანენტულად განხორციელებული კომპლექსური ღონისძიებების შედეგად, დღეს რეგიონის მოსახლეობისთვის ამერიკული თეთრი პეპელი პრობლემას არ წარმოადგენს.

არანაკლებ აზიანებდა მწვანე საფარს და მოსავალს აბაშისა და ხობის მუნიციპალიტეტებში ოქროკუდას ძლიერი გავრცელება. მრავალწლიანი ნარგავების დამუშავების შედეგად აღნიშნული პრობლემაც მოიხსნა. ანალოგიური ღონისძიებები გატარდა ასევე მცენარეთა მავნებლის - არაფარდი პარკიხვევიას, ბზის ალურასა და სიმინდის

ხვატარის სანინააღმდეგოდ. მარტვილის მუნიციპალიტეტში ჩატარებული ნამლობითი ღონისძიებების შედეგად ასწლოვანი ბზის კორომები, ასევე სიმინდის ნათესები განადგურებას გადაურჩა.

სურსათის უვნებლობა

სურსათის ეროვნული სააგენტოს მიწერ სამეგრელოს რეგიონში აქტიურად ხორციელდება სამომხმარებლო ბაზრის, საზოგადოებრივი კვების ობიექტების და სასწავლო დაწესებულებების კონტროლი. ინსპექტირებისას გაცემული რეკომენდაციების შესაბამისად, მარტვილისა და აბაშის საბავშვო ბაღები აღიჭურვა ახალი სამზარეულო ინვენტარით, გაუმჯობესდა ბაღების სანიტარულ-ჰიგიენური მდგომარეობა. სურსათის უვნებლობისა და ხარისხის, ასევე ჰიგიენური ნორმების დაცვაზე სწავლებები გაიარეს სააღმრდელო დაწესებულების მზარეულმა. განსაკუთრებით გააქტიურდა იმ ბიზნესოპერატორების სახელმწიფო კონტროლი, რომლებიც სკოლამდელი და სასკოლო დაწესებულებების კვების ბლოკებს მალეფუჭებადი პროდუქტებით ამარაგებენ.

მნიშვნელოვნად წინგადადგმული ნაბიჯია რეგიონში 9 სასაკლაოს მოწყობა, რომლებშიც სურსათის ეროვნული სააგენტოს ვეტერინარები ახორციელებენ ვეტერინარულ ზედამხედველობასა და კონტროლს, რაც ბაზარზე კეთილსაიმედო და უვნებელი ხორცისა და ხორცპროდუქტების განთავსების აუცილებელი წინაპირობაა. სააგენტოს სპეციალისტების მიერ სხვადასხვა დასახელების მზა სურსათისა და ნედლეულის, სასმელი წყლის, ალკოჰოლური და უალკოჰოლო სასმელების კონტროლი ყველა მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მოსახლეობისთვის უვნებელი სურსათის მიწოდებას უზრუნველყოფს.

გაერთიანებით მიღებული სარგებელი – სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი „დარჩელის თხილი“

საქართველოს მთავრობის გადანაცვებით 2015 წლის ივლისში ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის სოფელ დარჩელში, „თხილის წარმოების განვითარება სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მხარდაჭერის გზით“ სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში მოეწყო საწარმო ინფრასტრუქტურა, რომელიც ყოველდღიურად 24 ტონამდე ნაჭუჭიანი თხილის გამოშრობისა და ერთდროულად 500 ტონამდე თხილის შენახვის საშუალებას იძლევა. აღნიშნული ინფრასტრუქტურა იჯარით, წელიწადში 1 ლარად გადაეცა კოოპერატივ „დარჩელის თხილს“, რომელმაც დააკმაყოფილა პროგრამის მოთხოვნები და რომელშიც გაერთიანებულია 599 მეპაიე. აღსანიშნავია, რომ საიჯარო ხელშეკრულების ვადის გასვლის შემდგომ, დადგენილების პირობების შესრულების შემთხვევაში, კოოპერატივს უფლება აქვს მოითხოვოს საწარმო ინფრასტრუქტურის პირდაპირი მითვისების წესით მისთვის გადაცემა.

აღნიშნულ საწარმოში კოოპერატივმა 2015 წელს 47 ტონა თხილის გადამუშავება შეძლო.

შემოსავლიანი საქმიანობის განსავითარებლად კოოპერატივმა შეიმუშავა ბიზნეს გეგმა და მოიპოვა Oxfam-ის გრანტი 70%-იანი თანადაფინანსებით, რომლის ფარგლებში თხილის კალიბრატორი, სამტერევი, თხილის გულის კალიბრატორი, თხილის სარჩევი მაგიდები და სხვა აღჭურვილობა შეიძინეს. კაპიტალური ინვესტირების თანადაფინანსების თანხის მობილიზება მეპაიეების

შენატანების მეშვეობით განხორციელდა.

როგორც სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივ „დარჩელის თხილის“ მეპაიეები ყველაზე საკუთარ თხილს სახლის პირობებში ამრობდნენ, ამიტომაც თხილს დანაკარგი ბევრი ქონდა, შემდეგ კი გადამყიდველების საშუალებით უნებდათ რეალიზება, ახლა კი თხილის გაშრობა და დასაწყობება უდანაკარგოდაა შესაძლებელი, საბითუმო მიწოდების უზრუნველყოფით კი მათი თხილი მეტად კონკურენტუნარიანი ხდება.

კოოპერატივ „დარჩელის თხილში“ გაერთიანებულ მეპაიეებს, ახლა უკვე საშუალება აქვთ არა მხოლოდ ნაჭუჭიანი თხილის რეალიზებიდან, არამედ ერთიანი სანარმოო ციკლის ფარგლებში საბოლოო პროდუქციის, გარჩეული და დაკალიბრებული თხილის რეალიზებიდან მიიღონ სარგებელი.

წარმატების ისტორიები

ზუგდიდის „ნათ ინვესტი“, რომლის პროდუქციის 100% ევროკავშირის ბაზარზე იყიდება

პროფესიით ეკონომისტი, დავით სვანიძე წარმოშობით ზუგდიდიდანაა. უმაღლესი განათლება თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში მიიღო. შემდგომ საქმიანობა რუსეთში გააგრძელა. 1997 წელს საქართველოში დაბრუნდა და ქვეყანაში არსებული რთული ეკონომიკური მდგომარეობის მიუხედავად, თბილისის გადამამუშავების მიმართულებით საქმიანობაზე ფიქრი და ცოდნის გადრეკვა დაიწყო. შესაბამისად, აღმოაჩინა, რომ ეს დარგი საკმაოდ მომგებიანია. დავითმა ადგილობრივი ფერმერებისგან თბილისის შესყიდვა და თბილისში არსებული გადამამუშავებელი საწარმოებისთვის ჩაბარება დაიწყო. იმ პერიოდში სამეგრელოში მსგავსი საწარმოები არ არსებობდა.

2011 წელს დავითმა კომპანია შპს „ნათ ინვესტი“ ჩამოაყალიბა, თუმცა საკუთარი საწარმოს უქონლობის გამო ბაზარზე ოპერირება უჭირდა, რადგან სხვადასხვა საწარმოს იჯარით აღება ან მათი მომსახურებით სარგებლობა უწევდა. აგრარულ ბიზნესში ჩართული დავითი ცდილობდა საზღვარგარეთ მომხმარებელი მოექცენა და ქართული პროდუქცია ქვეყნის გარეთაც გაეყიდა, რაც შეძლო კიდევ, თუმცა მისი საექსპორტო რესურსის მაჩვენებელი წელიწადში სულ რაღაც 200 ტონა იყო.

2014 წელს დავითმა გადამამუშავებელი და შემნახველი საწარმოების თანადაფინანსების პროგრამის შესახებ შეიტყო, გადაწყვიტა საკუთარი საწარმო აეშენებინა... 2015 წელს, თანადაფინანსების პროგრამის დახმარებით, დავით სვანიძეს უკვე ჰქონდა საკუთარი საწარმო მშობლიურ მხარეში, ზუგდიდში, რომლის დახმარებითაც მისი საშუალო საექსპორტო რესურსი წლიურად 800 ტონამდე გაიზარდა. ამის შემდეგ მენარმემ ახალი მომხმარებლები მოიძია ინგლისში, იტალიაში, გერმანიაში, ბელგიაში, ბალტიისპირეთის ქვეყნებსა და რუსეთში. „ნათ ინვესტი“ მცირე რაოდენობით თხილს ყაზახეთსაც აწვდის.

გადამამუშავებელი და შემნახველი საწარმოების თანადაფინანსების პროგრამის დახმარებით, დავითმა დროც მოიგო, საწარმოო რესურსიც გაზარდა და მუდმივად 50 ადამიანი ჰყავს დასაქმებული.

ამჟამად სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოსა და USAID -ის დახმარებით კომპანია „ნათ ინვესტი“ ISO 22000 სტანდარტის დანერგვა ხორციელდება.

დავით სვანიძე წარმოებული პროდუქციის ექსპორტის გაზრდაზეა ორიენტირებული და სურს მომავალში კიდევ უფრო მეტმა ქართულმა პროდუქციამ დაიმკვიდროს ადგილი მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნის ბაზარზე.

მშობლიურ მხარეში დაბრუნებული ახალგაზრდა ფერმერი

ონისე გელენიძე წარმოშობით ზუგდიდიდანაა, მან გადაწყვიტა აბაშის რაიონის სოფელ მარანში დაენერგა მომავალი, ონისემ გააშენა თბილისის ბაღი 18 ჰექტარ მიწის ფართობზე. იგი ამჟამად ბათუმში ცხოვრობს, პროგრამა „დანერგე მომავალს“ შესახებ ინტერნეტის საშუალებით შეიტყო. მიწის ნაკვეთი სოფელ მარანში შეიძინა და ბაღში ჩასატარებელ სამუშაოებში ადგილობრივი მოსახლეობა დაასაქმა. როგორც აღნიშნავს იქ მცხოვრებ ადამიანებში გაუმართლა, რადგან ძალიან შრომისმოყვარე და პატიოსანი ხალხია.

ონისეს მუდამ სურდა შეექმნა რაღაც ისეთი, რაც არა მარტო მას არამედ მის მხარესაც მოუტანდა სარგებელს.

ონისე გელენიძე წარმოშობით ზუგდიდელია. აბაშის რაიონის სოფელ მარანში, პროექტის „დანერგე მომავალი“ ფარგლებში, თბილისის ბაღი 18 ჰექტარ მიწის ფართობზე გააშენა. პროგრამის შესახებ ინტერნეტის საშუალებით შეიტყო. მიწის ნაკვეთი სოფელ მარანში შეიძინა და ადგილობრივი მოსახლეობა დაასაქმა. გაუმართლა, რადგან ძალიან შრომისმოყვარე და პატიოსანი ხალხთან ერთად საქმიანობს.

სანერგეებში 2 წლიანი ნერგები შეიძინა. ბაღის ირგვლივ დასაქმებული ადამიანებისთვის შესაბამისი პირობების უზრუნველსაყოფად, შესაბამისი ინფრასტრუქტურა მოაწყო. სამომავლოდ, დამატებით თბილისის და ტყემლის ბაღების გაშენებას აპირებს. სჯერა, რომ ეს საქმიანობა არა მარტო მის მომავალს შეცვლის უკეთესობისკენ, არამედ იმ ადამიანებსაც გაუმჯობესებს ცხოვრების ეკონომიკურ პირობებს, რომლებიც ამ პროგრამის ფარგლებში გაშენებულ ბაღებში საქმედებიან.

ონისე გელენიძეს ჰყავს მეუღლე და ორი ვაჟი. დიდი იმედი აქვს, რომ შვილებიც ჩაერთვებიან მამის მიერ დაწყებულ საქმიანობაში და წარმატებულად გააგრძელებენ „მომავლის დანერგვას“.

მშობლიურ მხარეში დაბრუნებული ახალგაზრდა ფერმერი

სანამ პროგრამის შესახებ შეიტყოდა უკვე განზრახული ჰქონდა თბილისის ბაღის გაშენება, მაგრამ „დანერგე მომავალს“ მას 2 წელი მოაგებინა. მას შემდეგ რაც შეიტყო პროგრამის არსებობის შესახებ დაიწყო სანერგეებში ნერგების შერჩევა. სწორედ ერთ-ერთ სანერგეში უამბეს კიდევ უფრო დანვრილებით პროგრამის შესახებ და ასე ჩაერთო „დანერგე მომავალს“.

ონისემ შეიძინა 2 წლიანი ნერგები, მოაწყო ბაღის ირგვლივ შესაბამისი ინფრასტრუქტურა, რათა იქ მომუშავე

ადამიანებს ჰქონდეთ შესაბამისი პირობები. იგი მომავალშიც ფიქრობს კიდევ თბილისის და ტყემლის ბაღების გაშენებას და სჯერა რომ ეს საქმე არა მარტო მას და მის მომავალს შეცვლის უკეთესობისკენ, არამედ იმ ადამიანებსაც გაუმჯობესებს ცხოვრებას, რომლებიც ამ ამ პროგრამის ფარგლებში შექმნილ ბაღებში საქმედებიან.

ონისე გელენიძეს ჰყავს მეუღლე და ორი ვაჟი, მას დიდი იმედი აქვს, რომ ისინიც ჩაერთვებიან მამის მიერ დაწყებულ საქმიანობაში და წარმატებულად გააგრძელებენ მომავლის დანერგვას.

რთველის ორგანიზებულად წარმართვისთვის საქართველოს მთავრობა სრულ მზადყოფნაშია

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ დანელია და სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარე გიორგი სამანიშვილი ღვინისა და ალკოჰოლიანი სასმელების მწარმოებელი კომპანიების ხელმძღვანელებს შეხვედნენ. შეხვედრაზე დარგში არსებული მდგომარეობა და რთველის წარმატებულად ჩატარების მიზნით განხორციელებული ხელშეწყობის ღონისძიებები განიხილეს.

ბოლო წლების განმავლობაში ტრადიციად იქცა რთველის დაწყებამდე მეღვინეობის სექტორის წარმომადგენლებთან მსგავს ფორმატში შეხვედრების გამართვა, რაც ხელს უწყობს მხარეებს შორის აქტიურ კომუნიკაციას და თანამშრომლობას.

როგორც ოთარ დანელიამ შეხვედრაზე აღნიშნა, რთველის პროცესის ორგანიზებულად წარმართვისთვის საქართველოს მთავრობა სრულ მზადყოფნაშია და რთველის პროცესში დაკული იქნება როგორც მევენახეების, ისე მწარმოებლის ინტერესები.

„მევენახე გლეხების ინტერესის გათვალისწინებით, ყურძნის მოსავლის რეალიზაციის ხელშეწყობის მიზნით, საქართველოს მთავრობამ რთველი 2016-ის ფარგლებში სუბსიდიის გაცემის გადაწყვეტილება მიიღო. დარგის წარმომადგენლებთან ერთად ყველა დეტალი განვიხილეთ, რათა მიმდინარე წელს რთველის პროცესი შეუფერხებლად წარიმართოს. წელს, საწარმოო გადაამუშავებისთვის დაახლოებით 150 ათას ტონამდე ყურძენს ველოდებით. მნიშვნელოვანია, რომ ვერძო სექტორი მაქსიმალურად მზად იყოს ყურძნის მისაღებად. ბოლო 4 წლის განმავლობაში მევენახეობა-მეღვინეობის დარგის ხელშეწყობის კუთხით, სახელმწიფოს მხრიდან მნიშვნელოვანი ღონისძიებები ტარდება. ჩვენი მიზანია, საერთოდ გამოვიდეთ სუბსიდიის მიდგომებიდან, როდესაც დარგი ამის შესაძლებლობას მოგვცემს. ფაქტია, რომ დღეს ხელშეწყობა კვლავ საჭიროა,“ - განაცხადა მინისტრმა.

მანვე აღნიშნა, რომ მიმდინარე წელს ყურძნის მიღებას 100-მდე ღვინის კომპანია განახორციელებს და არცერთ მევენახეს ჩაუბარებელი ყურძენი არ დარჩება.

როგორც შეხვედრაზე აღინიშნა, გასული წლის მსგავსად, სახელმწიფო სუბსიდია გაიცემა პირდაპირ მევენახეებზე და არა ღვინის მწარმოებელ კომპანიებზე.

ღვინის კომპანიებში ჩაბარებულ ყურძენზე სუბსიდია გაიცემა შემდეგი ოდენობით: კახეთის რეგიონში: 1 კგ. რქანითელზე - 45 თეთრი; 1 კგ. კახური მწვანეზე - 45 თეთრი; 1 კგ. საფერავზე - 20 თეთრი;

რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო-სვანეთის რეგიონში: მუჭურეთული/ალექსანდროული - 2 ლარი;

როგორც მინისტრმა მწარმოებლებს განუცხადა, წარმოების გაზრდის ხელშეწყობის მიზნით, მიმდინარე წელს ღვინისა და ალკოჰოლიანი სასმელების მწარმოებელი კომპანიებისათვის გაგრძელდება შეღავათიანი აგროკრედიტის პროექტის ფარგლებში სესხების გაცემა საბრუნავი საშუალებების მიზნობრივად.

ყურძნის გადამამუშავებელი საწარმოებისათვის ფერმერებისაგან ყურძნის შეძენის მიზნით, შეღავათიანი აგროკრედიტის მაქსიმალური მოცულობა განისაზღვრა 10 მლნ ლარით, არაუმეტეს 15 თვის ვადით.

ყურძნის გადამამუშავებელი საწარმოებისთვის, რომლებიც ყურძენს შეისყიდებიან საბრუნავ სპირტის წარმოების მიზნით, გაიცემა შეღავათიანი აგროკრედიტი არაუმეტეს 15 მლნ ლარის ოდენობით. სესხის მაქსიმალური ვადა განისაზღვრა 3 წლის ვადით.

შეხვედრაზე სოფლის მეურნეობის მინისტრმა კიდევ ერთხელ ხაზგასმით აღნიშნა, რომ სახელმწიფო არ განსაზღვრავს ყურძნის ღირებულებას, არ ერევა ფასების რეგულაციებში, რადგან ფასს არეგულირებს ბაზარი.

ღვინის მწარმოებლებთან შეხვედრაზე ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარემ, გიორგი სამანიშვილმა რთველი 2016-ის საორგანიზაციო საკითხებზე ისაუბრა. რთველის ორგანიზებულად წარმართვის მიზნით, საკოორდინაციო შტაბი თელავში განთავსდება. შტაბს ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარე უხელმძღვანელებს. შტაბის ფუნქციონირება რთველის პროცესში ჩართულ მხარეებს (სამინისტროს წარმომადგენლები, მწარმოებელი, მევენახეები) შორის აქტიურ კომუნიკაციას და კოორდინაციას შეუწყობს ხელს. გასული წლის მსგავსად, ამოქმედდება ცხელი ხაზი - 1501 და სპეციალური ვებგვერდი, სადაც შესაძლებელი იქნება დაინტერესებულმა პირებმა 24 საათის განმავლობაში მიიღონ საჭირო ინფორმაცია.

„რთველის წინ, ტექნიკური დეტალების განხილვის მიზნით ღვინის კომპანიების

წარმომადგენლებს ვხვდებით. აგვისტოს ბოლოს ყურძენი მწიფობაში შედის და შესაბამისად, ყველა დეტალი გავლილი უნდა იყოს. აგვისტოს ბოლოს, თელავში, რთველის საკოორდინაციო შტაბი გაიხსნება. მიმდინარე წელს გასულ წელთან შედარებით მეტ მოსავალს ველოდებით. გაზრდილია საფერავის ჯიშის ყურძნის რაოდენობაც და მასზე მოთხოვნაც,“ - აღნიშნა სამანიშვილმა.

მისი თქმით, ღვინის ეროვნული სააგენტოს წარმომადგენლები უახლოეს დღეებში გაემგზავრებიან კახეთის რეგიონში და ადგილზე გაეცნობიან ყველა საკითხს, რაც რთველის პროცესის ორგანიზებულად წარმართვას შეუწყობს ხელს.

შეხვედრაზე გიორგი სამანიშვილმა ქართული ღვინის ექსპორტის შესახებაც ისაუბრა და აღნიშნა, რომ 2016 წლის დასაწყისში დაფიქსირებული ექსპორტის მრდა დღემდე შენარჩუნებულია - 7 თვის მონაცემებით ექსპორტირებულია 24 მლნ ბოთლამდე ღვინო, რაც 42%-ით აღემატება გასული წლის ანალოგიურ მაჩვენებელს. სულ ექსპორტირებულია 55,3 მლნ აშშ დოლარის ღირებულების ღვინო, რაც 16%-ით მეტია გასული წლის ამავე პერიოდის მაჩვენებელზე.

ექსპორტის მატება აღსანიშნავია როგორც ევროკავშირის ქვეყნების, ისე ჩინეთისა და სხვა ტრადიციული ბაზრების მიმართულებით: ჩინეთი - 152% (2 475 557), ბელარუსი - 122% (575 166), უკრაინა - 72% (2 595 947), რუსეთი - 50% (12 748 273), პოლონეთი - 29% (1 190 926), ესტონეთი - 57% (379 650), ყირგიზეთი - 107% (163 966), გერმანია - 21% (174 166), იაპონია - 12% (101 448), დიდი ბრიტანეთი - 44% (58 618) და სხვა.

გიორგი სამანიშვილმა აღნიშნა, რომ ექსპორტის მრდის ტენდენციის შენარჩუნების ფონზე, მოსალოდნელია, რომ წლის ბოლოსთვის ექსპორტის წლიურმა მაჩვენებელმა 45-50 მლნ ბოთლს მიაღწიოს.

გათართობულ ფორმატში გამართულ შეხვედრას სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილეები ლევან დავითაშვილი და იური ნოზაძე დაესწრნენ.

„ჩვენი მთავარი ამოცანა და გამოწვევა არის რთველის ორგანიზებულად ჩატარება. გასულ წლებთან შედარებით გაზრდილია ვენახების ფართობები და შესაბამისად, ყურძნის მოსავალიც. ქართული ღვინის ინდუსტრია თანდათან ემსგავსება მევენახეობა-მეღვინეობის დიდი ტრადიციების ქვეყნებს, როდესაც დარგი დგას მცირე, საშუალო და მსხვილ ღვინის მწარმოებლებზე, რაც მის მდგრად განვითარებას უზრუნველყოფს,“ - აღნიშნა ლევან დავითაშვილმა.

შეხვედრას ღვინის მწარმოებელი 70-მდე კომპანიის წარმომადგენელი და ღვინის ინდუსტრიაში დასაქმებული პირები ესწრებოდნენ. მათ სოფლის მეურნეობის მინისტრს და სამინისტროს გუნდს მადლობა გადაუხადეს იმ კონკრეტული ნაბიჯებისა და ინიციატივებისთვის, რომლებიც მეღვინეობის ინდუსტრიის განვითარებისთვის განხორციელდა.

DCFTA-ის მოთხოვნები სურსათის მწარმოებლებისთვის – გზამკვლევი

აღნიშნული დოკუმენტი მომზადებულია საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის და თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტის კონსორციუმის მიერ USAID/საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ეფექტიანობის აღდგენის პროექტის (REAP) ტექნიკური დახმარების პროგრამის ფარგლებში.

წარმოდგენილი გზამკვლევი განკუთვნილია სურსათის მწარმოებლებისთვის, რომელთაც სურთ საკუთარი პროდუქციის ევროკავშირში ექსპორტი, ამისთვის კი საკმაოდ მაღალი სტანდარტების დაკმაყოფილება მოუწევთ. გზამკვლევი მოიცავს იმ ძირითად ნაბიჯებს, რომლებიც მწარმოებელმა უნდა გაიაროს საკუთარი საქონლის ევროკავშირში შეტანისთვის და, ამავე დროს, ისარგებლოს ნულოვანი საბაჟო დაბეგრებით.

(გაგრძელება. დასაწყისი იხილეთ გამოცემის წინა ნომერში)

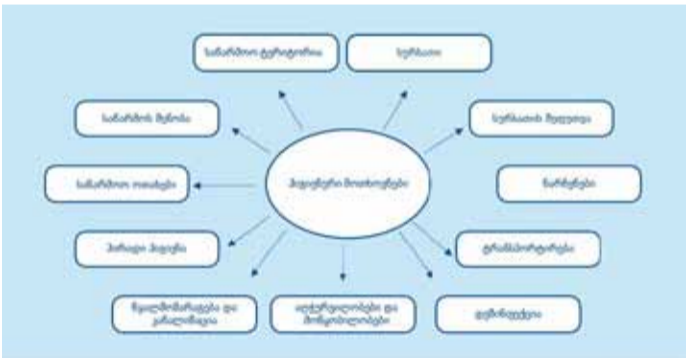
ჰიგიენური მოთხოვნები სურსათის მწარმოებელი საწარმოების მიმართ

ყველა ბიზნესოპერატორი ვალდებულია დაიცავს დადგენილი ჰიგიენური მოთხოვნები წარმოების, გადამამუშავებისა და დისტრიბუციის ყველა ეტაპზე. ზოგად ჰიგიენურ მოთხოვნებს ყველა სახის სურსათის მწარმოებლისათვის ადგენს:

ევროპარლამენტისა და ევროსაბჭოს 2004 წლის 29 აპრილის რეგულაცია (ევროპული თანამეგობრობა) N0852/2004 სურსათის ჰიგიენასთან დაკავშირებით

საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 15 ივნისის N173 დადგენილების 1-ლი დანართი-სურსათის/ცხოველის საკვები მწარმოებელი საწარმოს/დისტრიბუტორის ჰიგიენის ზოგადი წესი.

შესაძლებელია სურსათის მწარმოებელი საწარმოს და დისტრიბუტორის მიერ გამოყენებულ იქნეს, დადგენილი წესისგან განსხვავებული წესები, იმ შემთხვევაში, თუ განსხვავებული წესებით უზრუნველყოფის მდგომარეობა დასაბუთებული იქნება სურსათის მწარმოებელი საწარმოს ან/და დისტრიბუტორის მიერ.

მოთხოვნები სურსათის მიმართ

ბიზნესოპერატორმა არ უნდა მიიღოს ისეთი ნედლეული, ინგრედიენტი ან ნებისმიერი სხვა მასალა, თუ ცნობილია ან არსებობს ეჭვი, რომ ის დაბინძურებულია მავნებლით, პათოგენური მიკროორგანიზმებით, უცხო სხეულებით ან ტოქსიკური, გაფუჭებულია ისეთ დონემდე, რომ მაშინაც კი, თუ მათი შენახვა, წარმოება ან გადამამუშავება მოხდება ჰიგიენის სრული წესის დაცვით, საბოლოო სურსათი მაინც მავნებელი იქნება ადამიანის ჯანმრთელობისთვის.

მაგალითად, პომიდვრის საწებლის წარმოებისას, ბიზნესოპერატორმა ნედლეულად არ უნდა მიიღოს დაფუჭებული ნივთი წინააღმდეგ, თუ ეჭვი აქვს, რომ შეიცავს სუდანის საღებავს, რომელიც არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს სურსათში. შესაბამისად, ბიზნესოპერატორმა ასეთი ეჭვის შემთხვევაში აღნიშნული ნედლეული უნდა შეამოწმოს სუდანის საღებავის შემცველობაზე.

საჭირო ნედლეულის, ინგრედიენტის ან ნებისმიერი სხვა მასალის მიღებისას ბიზნესოპერატორმა უნდა აწარმოოს ჩანაწერი მიმწოდებლის საიდენტიფიკაციო მონაცემებისა და ნედლეულის, ინგრედიენტის ან ნებისმიერი სხვა მასალის ჩაბარების თარიღის მითითებით.

ნედლეული, ინგრედიენტი ან ნებისმიერი სხვა მასალა (რომელიც გამოიყენება სურსათის დასამზადებლად) უნდა ინახებოდეს ისეთ პირობებში, რომელიც უზრუნველყოფს

მათი დაბინძურების თავიდან აცილებას.

წარმოების, გადამამუშავებისა და დისტრიბუციის ყველა ეტაპზე სურსათი დაცული უნდა იყოს ნებისმიერი ისეთი დაბინძურებისგან, რამაც შესაძლოა ჯანმრთელობისათვის სახიფათოდ აქციოს, ან დააბინძუროს საკვები, რომ არამიზანშენილი გახდეს მისი მოხმარება.

ბიზნესოპერატორმა უნდა უზრუნველყოს ადეკვატურ დონისძიებათა განხორციელება მავნებლის გაკონტროლების მიზნით.

ნედლეულის, ინგრედიენტების და სურსათის შენახვისას, წარმოებისა და გადამამუშავებისას უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს კონკრეტული სურსათის შენახვისათვის დადგენილი ტემპერატურის, ტენიანობის, აერაციის სათანადო რეჟიმი, რაც გამოიწვევს მიკროორგანიზმების ზრდა-განვითარებას, პარაზიტების გამრავლებასა და ტოქსინების წარმოქმნას.

სურსათის შენახვისას გათვალისწინებული უნდა იქნეს არაერთგვაროვანი პროდუქციის განცალკევება ისე, რომ ცალკეულმა სურსათმა არ დაკარგოს მისთვის დამახასიათებელი ორგანოლეპტიკური თვისებები. მაგალითად, დაუშვებელია ხორცისა და ყველის ერთად განთავსება.

მოთხოვნები სურსათის შეფუთვის მიმართ

ტარა და სურსათთან შეხებაში მყოფი მასალა ისეთ მდგომარეობაში უნდა იყოს, რომ სურსათთან უშუალო შეხებისას არ მოხდეს პროდუქტის დაბინძურება. შესაბამისი და შესაფუთი მასალები, რომლებიც ხელმეორედ გამოიყენება, ადვილად უნდა იწმინდებოდეს და, საჭიროების შემთხვევაში, უნდა მოხდეს მათი დეზინფიცირება.

საწარმოს ტერიტორიის დაბინძურების თავიდან აცილების მიზნით:

გათვალისწინებული უნდა იყოს დაბინძურების ყველა პოტენციური წყარო. მაგალითად, საწარმოს შესასვლელი გარე ტერიტორია მოპირკეთებული უნდა იყოს ასფალტით, ბეტონით და ა.შ., რათა თავიდან აიცილონ მიწის ან ტალახის საწარმოში მოხვედრა.

ტერიტორია მოსახერხებელი უნდა იყოს ნარჩენების გასატანად. მაგალითად, საწარმოს შენობის მოშორებით უნდა განთავსდეს ნარჩენებისათვის განკუთვნილი სპეციალური კონტეინერი.

ტერიტორიაზე განთავსებული ნაგებობები, ინვენტარი, აღჭურვილობა და სხვა მასალა, ასევე ტერიტორიაზე დარგული მწვანე ნარგავები, უნდა გამოირიცხავდეს სურსათის დაბინძურებას.

საწარმოს ტერიტორია რეგულარულად უნდა სუფთავდებოდეს.

მოთხოვნები საწარმოო შენობისადმი

სურსათის საწარმოებლად განკუთვნილი შენობა მონყოფილი უნდა იყოს იმგვარად, რომ:

იძლეოდეს მის ადეკვატურად სუფთა მდგომარეობაში შენარჩუნების შესაძლებლობას;

იძლეოდეს დასუფთავების, დეზინფიცირების, ჰაერიდან დაბინძურების თავიდან აცილების ან მინიმუმამდე შემცირების შესაძლებლობას.

უზრუნველყოფდეს ჰიგიენური პირობების დაცვას და საჭირო ადეკვატურ სივრცეს. მაგალითისათვის, საწარმოში უნდა იყოს თანამშრომლებისათვის ხელსაბანი და ჰიგიენური საშუალებები.

არ ხდებოდეს ჭუჭყის დაგროვება, სურსათისა და ტოქსიკური მასალების კონტაქტი, ნაწილაკების სურსათში ჩაბუდება და კონდენსაცია, შედაპირზე არასასურველი დამაბინძურებელი ორგანიზმების წარმოქმნა.

ხელს უწყობდეს დამაბინძურებლებისგან (მათ შორის, მავნებლებისგან) დაცვას.

საჭიროების შემთხვევაში, უზრუნველყოფილი იქნეს სურსათის სათანადო ტემპერატურით დამუშავებისა და შენახვის პირობების დაცვა. ამასთან, იძლეოდეს ტემპერატურის გაკონტროლების შესაძლებლობასა და, საჭიროების შემთხვევაში, ხდებოდეს ტემპერატურის აღრიცხვა. ტუალეტი აღჭურვილი უნდა იყოს შესაბამისი ჰიგიენური საშუალებებით და ადვილად უნდა ხდებოდეს მისი დასუფთავება/დეზინფიცირება.

საწარმოო შენობა აუცილებლად აღჭურვილი უნდა იყოს სათანადო ბუნებრივი ან მექანიკური ვენტილაციის საშუალებებით. ვენტილაციის სისტემა ისე უნდა იყოს დაგეგმარებული და კონსტრუირებული, რომ ჰაერი არ მიედინებოდეს დაბინძურებულიდან სუფთა ადგილისაკენ, ასევე, შესაძლებელი იყოს ფილტრებისა და სხვა ნაწილების ადვილად განმენდა და შეცვლა.

საწარმოო შენობას უნდა ჰქონდეს ადეკვატური ბუნებრივი

და/ან ხელეწიერი განათება, გასანათებელი მონყოფილობის გატეხვის შემთხვევაში, თავიდან იქნეს აცილებული სურსათის დაბინძურება. მაგალითად, განათების მონყოფილობა უნდა ჩაიდოს სპეციალურ დამცავ ბადეში.

საწარმოში უნდა იყოს უზრუნველყოფილი სათანადო სისუფთავე ყველა უბანზე. ფანჯრები, ფანჯრის მინები, სივრცეები, გამათბობელი მონყოფილობები, სავენტილაციო კამერები და არხები უნდა იყოს სუფთა მდგომარეობაში. დასუფთავების და დეზინფიცირების ყოველი პროცედურის დამთავრების შემდეგ, ის უნდა აღირიცხოს თარიღის მითითებით. აღრიცხვა შესაძლებელია ხდებოდეს როგორც ელექტრონულად, ასევე დოკუმენტურად.

საწარმოო სამჭროების შესასვლელები უნდა იყოს მონყოფილი იმგვარად, რომ გამოირიცხოს საწარმოში სურსათის რაიმე სახით დაბინძურება.

დაუშვებელია საამქროებში სარემონტო სამუშაოების მიმდინარეობისას სურსათის წარმოება. ნებადართულია მცირე შეკეთებითი სამუშაოების შესრულება წარმოების გაჩერების გარეშე, სურსათში სხვადასხვა უცხო საგნების მოხვედრისგან საიმედო დაცვის უზრუნველყოფით. მაგალითად, თუ საამქროში გამოსაცვლელია განათების მონყოფილობა, მაშინ საწარმოო პროცესი შეიძლება არ შეჩერდეს. თუმცა, თუ საწარმოო სამჭროს გატეხვა იგეგმება გამყოფი კედლის ამოშენების გზით, ამ შემთხვევაში კონკრეტულად ამ სამჭროში შეჩერდება სურსათის წარმოება მისი დაბინძურების თავიდან აცილების მიზნით.

საწარმოო შენობაში, ასევე დისტრიბუციისათვის განკუთვნილ სათავსოებში, დაუშვებელია მღრნელების, მწერებისა და ცხოველების არსებობა. მღრნელებისა და მწერების შემოღწევის შემთხვევაში უნდა მოხდეს მათი შესაბამისი ქიმიური, ფიზიკური და ბიოლოგიური მოთვლით განადგურება. მაგალითად, უნდა ჩატარდეს სადენზიფიციო, სადენრატიზაციო და სადენზიფიციო სამუშაოები და მათი შესრულების შემდეგ საჭიროა ეს სამუშაოები აღირიცხოს.

მოთხოვნები საწარმოო ოთახებისადმი

ოთახი, სადაც ხდება სურსათის წარმოება ან გადამამუშავება, იმგვარად უნდა მოწყოს, რომ წარმოების, გადამამუშავებისა და დისტრიბუციისას სურსათის დაბინძურებისგან დაცვა შეიძლებოდეს, ვერძოდ:

იატაკის შედაპირი უნდა იყოს ადვილად გასაწმენდი და, საჭიროების შემთხვევაში, ხდებოდეს დეზინფიცირება, ამისათვის რეკომენდებულია, იატაკის შედაპირისათვის გამოყენებულ იქნეს წყალგაუმტარი, შენთვის უნარის არმქონე, რეცხვადი და არატოქსიკური მასალა. საჭიროების შემთხვევაში, იატაკი უნდა იყოს მონყოფილი იმგვარად, რომ შედაპირი იძლეოდეს ადეკვატური დრენაჟის საშუალებას, მაგალითად, ხის იატაკი დაუშვებელია იმ ოთახებში, სადაც ინარმოება სურსათი, რადგან ხეს ახასიათებს შენთვის უნარი.

კედლის (ტიხრების) შედაპირი უნდა იყოს ადვილად გასაწმენდი და, საჭიროების შემთხვევაში, იძლეოდეს დეზინფიცირების საშუალებას, ამისათვის რეკომენდებულია კედლის შედაპირის დასათარავად გამოყენებულ იქნას წყალგაუმტარი, შენთვის უნარის არმქონე, რეცხვადი და არატოქსიკური მასალა.

ჭერი ისე უნდა იყოს მოპირკეთებული, რომ ადვილად იწმინდებოდეს, არ ხდებოდეს ჭუჭყის დაგროვება, დამაბინძურებელი ორგანიზმების წარმოქმნა და მინიმუმამდე იქნეს შემცირებული კონდენსაცია.

ფანჯრები და სინათლის სხვა ღიობები (მათ შორის, სარკმლები, სანათი მონყოფილობები) ისე დამონტაჟდეს, რომ თავიდან იქნეს აცილებული ჭუჭყის დაგროვება. მაგალითად, ფანჯრები, რომლებიც გადის გარეთ, უნდა დაიფაროს მწერებისგან დამცავი და ადვილად გადამწმენდი ბადით. თუ ღია ფანჯრები შეიძლება გახდეს დაბინძურების წყარო, წარმოების დროს ისინი უნდა დაიხუროს.

კარი ადვილად გასაწმენდი უნდა იყოს, შენთვის უნარის არმქონე და, საჭიროების შემთხვევაში, უნდა იძლეოდეს დეზინფიცირების საშუალებას. მაგალითად: საწარმოო ოთახში დაუშვებელია ხის კარის არსებობა.

შედაპირები (მათ შორის მონყოფილობის შედაპირი), რომლებიც უშუალო შეხებაშია სურსათთან, უნდა იყოს ადვილად გასაწმენდი და, საჭიროების შემთხვევაში, იძლეოდეს დეზინფიცირების საშუალებას. მაგალითად: შედაპირი დამზადდეს გლუვი, რეცხვადი, კოროზიისადმი მდგრადი (უჟანგავი) და არატოქსიკური მასალით.

ოთახებში, რომლებშიც ხდება სურსათის წარმოება / ან გადამამუშავება, ყველა სახის დაკიდული კონსტრუქციები დამონტაჟებული უნდა იქნეს იმგვარად, რომ არ მოხდეს სურსათის დაბინძურება კონდენსაციით. დაკიდული კონსტრუქციები ადვილად უნდა სუფთავდებოდეს.

(გაგრძელება იხილეთ მომდევნო ნომერში)

რჩევა ფერმერისთვის – სოიას აბროტექნოლოგია

აცლებული შენახვის დროს თესლის ჩახურება.

სოიას თესლის მოსავალი ერთ ჰექტარზე 2,5-3,5 ტონაა, ხოლო მწვანე მასის მოსავალი 15-20 ტონა.

ამჟამად, საქართველოში სოიას 19 სელექციური ჯიშით და 5 ფორმა დარეგისტრირებული.

იმერულისოია - ადგილობრივი ჯიშია. მცენარის სიმაღლეა 90 - 100 სმ, ზოგჯერ ღერო იზრდება 2 მ-მდე, მხვიარაა, ახასიათებს ძლიერი დატოტვა და უხვი შეფოთვლა. ყვავილი თეთრია, პარკი მსხვილი, მოყვითალო, ოდნავ მოხრილი. თესლი ჩალისფერი ყვითელია, ოვალური. საგვიანოა, სუფთა ნათესში ჰა-ზე იძლევა 3,0-3,5 ტონა მარცვლის მოსავალს, სიმინდში შეთესვისას - 1,1 - 1,3 ტონას ჰა-ზე.

გურული სოია - ადგილობრივი ჯიშია. გავრცელებულია გურიასა და სამეგრელოში, ზღვის დონიდან 200-250 მ სიმაღლეზე.

ბუჩქი საშუალო სიმაღლისაა, 60-120 სმ, ნახევრად გადაშლილია, ღერო მსხვილი, უხეში, ახასიათებს ძლიერი დატოტვა და უხვი შეფოთვლა. ღეროს წვერო მთავრდება მტევნად შეკრული ყვავილებით. ყვავილი იისფერია, პარკი მსხვილი, ოდნავ მოხრილი, ქერა მონაცრისფრო შეფერვით, თესლი მსხვილია მომრგვალო-ოვალური, ყვითელი, ჯიშის მარცვლის კანის ფერისაა.

სოიას წარმოშობა-გამოყენება

წარმოშობით სოია სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიის კულტურაა. მისი ველური ფორმები ნაპოვნია ჩინეთში, კორეასა და იაპონიაში. სოია საქართველოში XIX საუკუნის ბოლოს გავრცელდა და მალევე მოიპოვა აღიარება.

სოიას თესლი შეიცავს: ცილებს 28-45%, ცხიმს 12-25% (ზოგ შემთხვევაში მეტსაც), ნახშირწყლებს 28%. სოიას თესლი კარგი შემცველობის გამო ფართოდ გამოიყენება ფქვილის და სხვადასხვა ნაწარმის მზადებაში, რძის და მისგან დამზადებული ყველის, მარგარინის სახით.

სოია გამოიყენება მწვანე სასუქადაც. იგი ერთ-ერთი საუკეთესო წინამორბედი სხვა კულტურებისათვის.

სოია საქართველოში, ძირითადად, დასავლეთ ნაწილში გავრცელებული, თუმცა ბოლო წლებში ფართოდ გავრცელდა აღმოსავლეთშიც. სოიას მოყვანა თითქმის ყველა ტიპის ნიადაგზე შეიძლება, მაგრამ კარგ მოსავალს შავმიწა თიხნარ და ქვიშნარ ნიადაგებზე, ალუვიურ, ყავისფერ, კარბონატულ და ენერ ნიადაგებზე, ასევე, ახლად მელიორირებულ, დაშრობილ მიწებზე იძლევა. სოია ვერ ეგუება ბიცობ, პირშეკრულ, მძიმე, აგრეთვე დაჭაობებულ და ძლიერ მჟავე რეაქციის ნიადაგებს.

სოიას მოყვანის აბროტექნიკა

სოიას მაღალი მოსავლის მისაღებად საჭიროა ნიადაგის სათანადოდ მომზადება, რაც გამოიხატება შემდეგში: მოხვნამდე ნაკვეთში შეტანილი უნდა იქნას ტოტალური მოქმედების ჰერბიციდი სარეველების მოსასპობად, 2-3 კვირის შემდეგ უნდა მოხდეს მინის მზრალად დამუშავება. სოიასათვის, როგორც სხვა პარკოსნებისთვის, მიზანშეწონილია ნიადაგის ღრმად ხვნა, 25-27 სმ-ზე.

თესვისათვის თესლს უნდა ჰქონდეს ხარისხის დამადასტურებელი საბუთი. თესვის წინ უმჯობესია თესლი პესტიციდით დამუშავდეს (დაავადებების თავიდან ასაცილებლად).

სოიას კულტურა, როგორც წინამორბედი, ყველა კულტურისათვის კარგია, გარდა პარკოსნებისა.

სოია ივითარებს ძლიერ ფესვთა სისტემას, რომელიც ღრმად ვრცელდება ნიადაგის ქვედა ფენებში და იკვებება ნიადაგიდან ამოტანილი საკვები ელემენტებით, მაგრამ მაღალი მოსავლის მისაღებად საჭიროა ნიადაგის განოყიერება, როგორც ორგანული, ისე კომბინირებული მინერალური სასუქებით (გამომდინარე ნიადაგის შემცველობიდან).

სოია, როგორც სათოხნი კულტურა, საჭიროა დაითესოს მწკრივთაშორის 60-70 სმ დაშორებით, ხოლო მცენარეთა შორის 18-20 სმ.

მექანიზირებული მოვლისათვის აგრეთვე ხელსაყრელია ბუდნებში თესვა. ბუდნებს შორის მანძილი 60 X 60 სმ ან 70 X 70 სმ-ია, ბუდნაში 5-6 მცენარის დატოვებით.

სოია ითესება სიმინდში შეთესილი სახით მწკრივებშიც და კვადრატულ-ბუდობრივად, ბუდნაში 2 სოია და 2 სიმინდის კულტურის დატოვებით. სოიას სუფთად თესვის დროს ჰექტარზე საჭიროა 30-40 კგ თესლი, სიმინდში შეთესვის

დროს კი, 10-14 კგ.

სოიას ჩათესვის სიღრმე ისეთივეა, როგორც სიმინდის - 4-5 სმ. ნათესის მოვლა იწყება ნათესის აღმოცენებისთანავე ნიადაგის ჰაერაციის გაძლიერების მიზნით მსუბუქი დაფარვებით. როცა მცენარე 3-4 ფოთოლს გამოიტანს, მიმართავენ ნათესის კულტივაცია-გაფხვიერებას. შემდგომი კულტივაცია საჭიროა სანამ მწკრივებში მცენარეები შეიკვრება და გადაებმება ერთმანეთს. სარეველების წინააღმდეგ გამოიყენება ჰერბიციდი.

სოია ტენს დიდი რაოდენობით მოითხოვს ყვავილობა, დაპარკების და მარცვლის შევსების პერიოდში. ამიტომ აუცილებელია ამ პერიოდში მისი მორწყვა.

მოსავლის აღება

სოიას მომწიფებისას მისი ღერო და პარკები მუქდება, მურა ფერს იღებს, ფოთლები ყვითლდება და ცვივა, მარცვალი მაგრდება. მოსავლის აღების დაგვიანება არ შეიძლება, რადგან ზოგიერთ ჯიშს ახასიათებს პარკების დასკდომა და მარცვალი ცვივა.

სოიას მოსავლის აღება შესაძლებელია ორ ფაზად: კომბინით და თუ მარცვალის მომწიფება გვიანდება, (სხვადასხვა მიზეზთა გამო) ჯერ უნდა სამკალით გაითიბოს და შემდეგ გაილენოს ჩვეულებრივი კომბინით. თუ ამინდი ამის საშუალებას არ იძლევა, მაშინ უნდა გაითიბოს, გადატანილი იქნეს ფარდულში და შემრობის შემდეგ გაილენოს.

ხელსაყრელი ამინდის შემთხვევაში, როცა მარცვალი ბიოლოგიურ სიმწიფეშია, მოსავლის აღება ხდება პირდაპირ კომბინით.

გალენილი მარცვალი დაუყოვნებლივ უნდა გაინმინდოს და შეშრეს 13 -14 % ტენიანობამდე, რათა თავიდან იქნეს

საგვიანო ჯიშია, ჰექტარზე იძლევა 2,4 - 3,2 ტ მარცვლის მოსავალს, ახასიათებს პარკების დასკდომა და მარცვლის ცვენა.

მონინავე 7 - ჰიბრიდული ჯიშია, გამოყვანილია საქართველოს სასელექციო სადგურის მიერ. იგი საშუალო საადრეოა, თესლის ცვენადობა არ ახასიათებს. დარაიონებულია აღმოსავლეთ საქართველოს დაბლობი სარწყავი ზონებისთვის. კოლხეთის პირობებში იძლევა 3.0 ტ/ჰა - ზე.

იმერული კომპაქტური - გამოყვანილია აბაშის ჯიშთა გამოცდის ნაკვეთზე, ადგილობრივი მასალიდან შერჩევის მეთოდით. მიეკუთვნება საგვიანო ჯიშს. ბუჩქი სწორმდგომია, კუტი ფორმის, კომპაქტური, არ ახასიათებს ჩანოლა, მომწიფებისას პარკები არ სკდება. ხელსაყრელია მექანიზირებული მოვლა-მოყვანისათვის. დარაიონებულია სუბტროპიკული ზონებისათვის.

ხურმის წარმოების საინვესტიციო შესაძლებლობები

საქართველოს მასშტაბით ხურმა აფხაზეთში, აჭარაში, სამეგრელოში, გურიაში, იმერეთსა და ნაწილობრივ აღმოსავლეთ საქართველოს რეგიონებში გავრცელებულია. ხურმა ტენით უზრუნველყოფილ დაბლობებზე, ხევებსა და ნესტიან ფერდობებზე ხარობს.

გრძელდება. ქართული ხურმის ჩირი გამორჩეულია თავისი გემური თვისებებით. ხურმის ჩირი იყიდება როგორც ადგილობრივ ბაზარზე, ასევე გადის ექსპორტზე. ხურმის კომერციული ბაღები მცირე რაოდენობით გვხვდება. მოსავლის უმეტესი ნაწილი შინამეურნეობებიდან მიიღება.

ხურმის ნაყოფის კრფის პერიოდი ოქტომბერში იწყება და ნოემბრის ბოლომდე

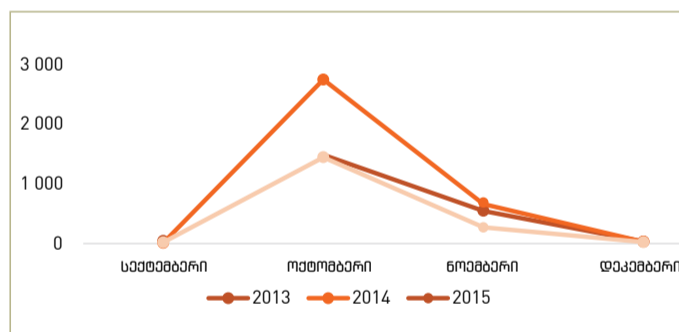
საინვესტიციო შესაძლებლობები

- ახალი ჯიშების ნერგების წარმოება
- წარმოების საშუალებების მიწოდება (მცენარეთა დაცვის საშუალებები, სასუქები და სხვა)
- ტექნოლოგიებისა და მონეობილობების მიწოდება კლიმატკონტროლირებადი სასაწყობო მეურნეობებისთვის
- სასოფლო-სამეურნეო მანქანა-დანადგარებისა და ხელსაწყოების მიწოდება
- გადამამუშავებელი მონეობილობებისა და ტექნოლოგიების მიწოდება
- სატვირთო გადაზიდვების მომსახურების მიწოდება, რომელიც აღჭურვილია კლიმატკონტროლირებადი სისტემებით
- ინტენსიური ხურმის ბაღების გაშენება
- დამატებითი ღირებულების შესაქმნელად მომსახურების მიწოდება (საშრობი მონეობილობა)
- პირველადი და გადამამუშავებული პროდუქციისთვის შესაფუთი მასალების წარმოება

დარგვის და მოსავლის აღების კარიონები

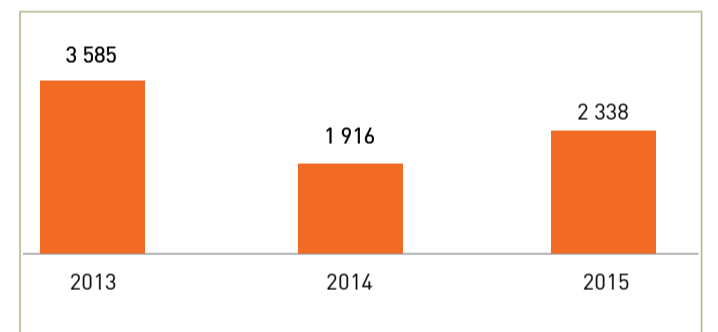
თვეები	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
დარგვა												
მოსავლის აღება												

ექსპორტი თვეების მიხედვით (1000 აშშ დოლარი)

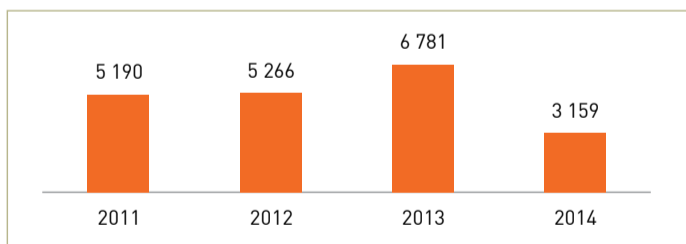
წყარო: სასტატი

ექსპორტი წლების მიხედვით (1000 აშშ დოლარი)

წყარო: სასტატი

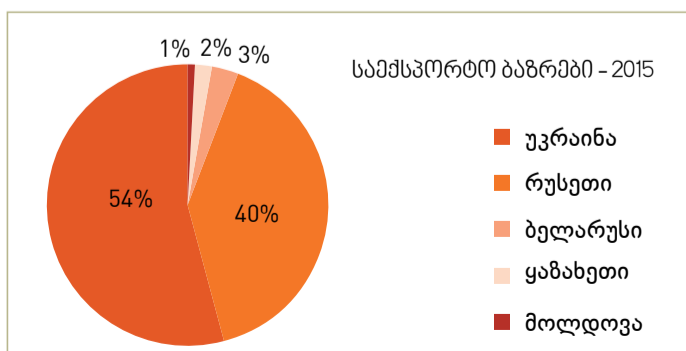
წარმოება წლების მიხედვით (ტონა)

წყარო: სასტატი

წარმოება რეგიონების მიხედვით

ძირითადი საექსპორტო ბაზრები

წყარო: სასტატი

ფინანსური მაჩვენებლები*

ფართობი (ბაღი)	13ა
საწყისი საინვესტიციო კაპიტალი	8680 ლარი
უკუგების პერიოდი	მე-7 წელი
IRR (8 წელი)	12%

